

**VARIG
HADELAND
FORSIKRING**

Vi gjør Hadeland tryggere!

Foto: BT. Stokke

Innhold

Varig Hadeland Forsikring – fortid og framtid	4
Leder	6
Ansatte	8
Våre markedsområder	9
Hovedposter/nøkkeltall	10
Tillitsvalgte	12
Styrets årsberetning	14
Resultatregnskap	16
Balanse	18
Kontantstrømanalyse	20
Egenkapitalendring	21
Noter	22
Revisors beretning	45
Definisjoner – faguttrykk	48

Varig Hadeland Forsikring – fortid og framtid

1855

Gran-Brandbu
Brannkasse etableres

1858

Jevnaker-Lunner
Brannkasse etableres

1922

Ble samarbeidspartner
med Samtrygd

2020

Varig Hadeland Forsikring 165 år

2018

Hadeland Gjensidige Brannkasse bytter navn
til Varig Hadeland Forsikring

165 år som lokalt forsikringsselskap

Varig Hadeland Forsikring er nå inne i sitt 165. år som lokalt forsikringsselskap og skadeforebygger. I 2018 byttet vi navn fra Hadeland Gjensidige Brannkasse til Varig Hadeland Forsikring, men vår historie og visjon har vi med oss videre.

Vi er tilstede lokalt, kjenner kundene våre og er en aktiv skadeforebygger. For våre kunder betyr dette at vi aldri er langt unna når de har behov for hjelp. For oss betyr det en meningsfull arbeidsplass som vi er stolte av.

En bransje i rask endring

I en bransje som er i rask endring må vi som alle andre følge med på utviklingen og sikre at våre kunder har et godt tilbud digitalt, men vår strategi skiller seg fra de fleste andre aktører i vår bransje. I tillegg til å ha et godt tilbud digitalt skal vi som lokalt og kundeeid forsikringsselskap tilby noe mer.

Vi kjenner våre kunder

Vi har et team med erfarne kunderådgivere som kjenner kundene sine, hjelper kundene med å skreddersy forsikringer etter sitt behov og i tillegg er en samarbeidspartner innen skadeforebygging.

De fleste forsikringsselskaper i dag har en strategi om å kutte kostnader i form av automatisering. Vi har valgt å gå i motsatt retning og har mange ansatte, sett i forhold til vår kundemasse.

Trygt og godt

Vi vet at skadeforebygging hjelper og den største kostnaden innen forsikring er ikke personalkostnad, men utbetaling etter skader. Derfor ønsker vi å strekke oss langt for å forebygge skader både i form av rådgivning og tilskudd til skadeforebygging, samt bidrag til det lokale brannvesenet. Dette er trygt og godt for både kunden og oss.

1969

Fusjon mellom Gran-Brandbu Brannkasse og Jevnaker-Lunner Brannkasse

1974

Fusjon mellom Samtrygd og Livsforsikringsselskapet Gjensidige

1995

Samarbeidsavtale med Sparebank NOR – nytt navn blir Gjensidige NOR

2007

Gjensidige Bank gjenoppstod

2005

Samarbeidet med DNB-NOR avsluttes

Det viktigste hensynet å ta er tryggheten til våre kunder. Det er også et faktum at det å for eksempel forebygge en brann er bedre både for miljø og økonomi enn å bygge opp igjen etter en skade.

Tusen takk til alle våre kunder og samarbeidspartnere for tilliten. Vi er stolte av vår historie og har respekt for at tidene forandrer seg.

En ting forandrer seg ikke
– vi skal hjelpe folk med folk.

Lange kunderelasjoner
og aktiv skadeforebygging
er god forretning!

Foto: BT, Stokke

LEDER

I vårt 165. driftsår fikk vi gode resultater i vår forsikringsvirksomhet. Det betyr at våre kunder hadde lite skader og at vi som lokalt og kunde eid forsikrings selskap går med overskudd. Vår strategi handler om å ta vare på lange og gode kunderelasjoner samt å drive aktivt med skadeforebygging. Dette er lønnsomt både for oss og våre eiere, altså kundene.

Sterke og lange kunderelasjoner

Som lokal aktør er det viktig for oss med sterke og lange kunderelasjoner. Vi har en unik liste over kunder som har vært med oss siden etableringen i 1855. Vi har 140 kunder som er på 6. generasjons kunde-forhold hos oss. I tillegg får vi stadig høre om kunder som har vært hos oss «alltid» eller «hele livet». Slike sterke relasjoner gjør oss, i Varig Hadeland Forsikring, stolte og ydmyke. Vi er stolte over å ha greid å ta vare på kunder og eiere i 165 år og vi er ydmyke for oppgaven det er å ivareta dette ansvaret fremover. Jeg kan love at vi vil gjøre alt vi kan for å ivareta slike sterke relasjoner også i fremtiden.

Skadeforebygging

Å sikre at våre kunder unngår skader er en av våre viktigste oppgaver. Det er bra for kunden og bra for oss som forsikrings selskap. Vi bruker årlig opp mot 1 mill. kroner på skadeforebyggende tiltak hjemme hos våre kunder. I tillegg støtter vi vårt lokale brannvesen i Lunner/Gran og på Jevnaker. Vi har i løpet av 2019 bidratt til *Trygt Hjem for Alle* i Lunner/Gran. *Trygt Hjem for Alle* er et samarbeid mellom hjemmetjenesten og Brann – og Redning i Lunner/Gran. Vi har også kjøpt nytt skumslukkesystem til Brann- og Redning på Jevnaker.

Sammen med Lunner - Gran Brann og Redning har vi etablert det forebyggende konseptet *Varig Trygghet*. Her skal vi drive aktiv skadeforebygging overfor barn og ungdom fra barnehage til skole og russetid. Dette er et langsiktig samarbeid mellom oss og brannvesenet som vi tror vil gi svært gode skadeforebyggende effekter. Jeg vil takke Lunner – Gran Brann og Redning for meget godt samarbeid her.

Resultater

Resultatet i 2019 ble på fantastiske 28,7 mill. kroner hvor våre plasseringer i verdipapirer utgjorde 86 % av resultatet. Selskapet nøt godt av avkastningen på solid egenkapital og forsikringstekniske avsetninger bygget opp over 165 år.

Vår strategi

Sammen med 13 andre Varig-selskaper (brannkasser) i Norge har vi endret navn, og skapt en allianse hvor lokalt eierskap, nærhet til kunde, aktiv skadeforebygging og tette relasjoner er prioritert. Dette er, slik bransjen oppfattes i dag, en litt annerledes strategi enn hos de fleste av våre konkurrenter, som satser mest på digitale løsninger og sentraliserte tjenester. Hos oss skal kunden få begge deler. For å lykkes med dette må vår kompetanse være på topp. Jeg tør påstå at våre rådgivere gjennom lang erfaring og høyt engasjement, er blant de beste i bransjen.

Kundeutbytte i gode og «onde» år.

Varig Hadeland Forsikring har satt av fra tidligere årsoverskudd på utbyttefond. På denne måten kan vi opprettholde et jevnt kundeutbytte selv om resultatene svinger fra år til år. I 2018 hadde vi et forsiktig resultat, men vi opprettholdt kundeutbyttet på samme nivå som det gode året 2017. 2019 ble et nytt godt år og vi legger opp til et utbytte etter malen fra 2017/2018 under forutsetning om at vår samarbeidspartner Gjensidigestiftelsen gjør det samme.

Varigfondet

Varigfondet eies av selskapet og pengene som deles ut kommer fra 165 års kapitalforvaltning og forsikringsvirksomhet. Varigfondet bidrar godt i mange lag- og foreningskasser på Hadeland. Gjennom Varigfondet bidrar vi i lokalsamfunnet og til å sette et varig fotavtrykk for selskapet. Skadeforebygging er som nevnt en viktig del av selskapets virksomhet og dette understøttes også av Varigfondet.

Vi forsøker hver dag å etterleve vår visjon;
«Vi gjør Hadeland tryggere»

Jakob Ruud, adm. direktør

ANSATTE

ADMINISTRASJON

Jakob Ruud
administrerende direktør

Anne Berit S. Svartaas
administrasjonssekretær

PRIVAT-MARKED

Trond Myrvang
senior kundefrådgiver, privat

Hanne Thoen
kundefrådgiver, privat

Jane Johnsen
kundefrådgiver, privat

Kjetil Skaufel
senior kundefrådgiver, privat

Knut Olav Strømsæther
kundefrådgiver, privat

NÆRINGS-LIVSMARKED

Laila Prytz
senior kundefrådgiver, næringsliv

Martine Sønsteby
kundefrådgiver, næringsliv

LANDBRUKS-MARKED

Inger Knoph Tingelstad
landbruksassurandør, landbruk

Knut Magnus Lund
senior kundefrådgiver, landbruk

VÅRE MARKEDSOMRÅDER

Vi er **tilstede i vårt nærmiljø**, og er **eid av våre kunder**.
Fra vårt kontor i Gran representerer vi Gjensidige innen
forsikring og sparing.

Vi tilbyr alle type forsikringer, og hjelper deg med å velge riktige forsikringer.

PRIVATMARKEDET

Komplette løsninger innen person- og skadeforsikring samt pensjon og bank.

Våre rådgivere i privatmarkedet er:

Trond Myrvang, senior kunderådgiver

Jane Johnsen, kunderådgiver

Hanne Thoen, kunderådgiver

Knut Olav Strømsæther, kunderådgiver

NÆRINGSLIVSMARKEDET

Fullsortimentsleverandør til næringslivskunder.

Våre rådgivere på næringsliv er:

Laila Prytz, senior kunderådgiver

Martine Sønsteby, kunderådgiver

LANDBRUKSMARKEDET

Vi tilbyr alle forsikringer i tilknytning til landbrukseiendommer og drift av disse.

Våre rådgivere innen landbruk er:

Inger Knoph Tingelstad, landbruksassurandør

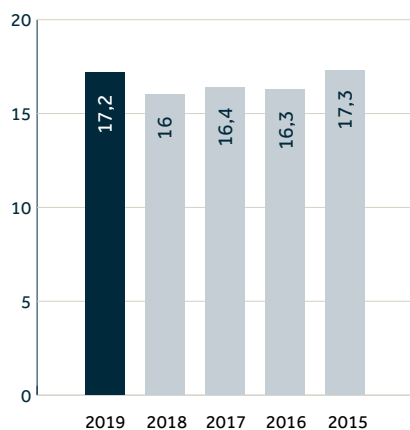
Knut Magnus Lund, senior kunderådgiver

HOVEDPOSTER I ÅRETS REGNSKAP / NØKKELTALL

	2019	2018
Teknisk regnskap for skadeforsikring		
Forfalt premie for egen regning	17 078 903	15 487 851
Premieinntekt for egen regning	17 225 528	16 006 098
Erstatningskostnader for egen regning	-7 295 213	-7 737 753
Andre forsikringsrelaterte inntekter	10 262 003	9 435 656
Forsikringsrelaterte driftskostnader	-4 405 318	-3 621 386
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	-11 486 691	-10 780 144
Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring	4 300 308	3 302 471
Inntekter fra investeringer	27 159 201	3 377 960
Resultat av ikke teknisk regnskap	27 159 201	3 377 960
Skattekostnad	-2 389 602	-1 664 487
Andre resultatkomponenter	-341 456	-1 012 815
Totalresultat	28 728 452	4 003 129
<i>Disponeringer</i>		
Endring i avsetning til naturskadefond	1 358 772	1 194 649
Endring i avsetning til garantiordning	-18 830	-172
Avsatt til utbytte	1 992 904	2 611 232
Aktuarielle gev./tap på pensjon	-341 456	-1 012 815
Overført til annen opptjent egenkapital	23 497 970	1 210 235
Overført til Varigfondet	2 239 092	0
Overført til utbyttefond	0	0
Sum disponeringer	28 728 452	4 003 129

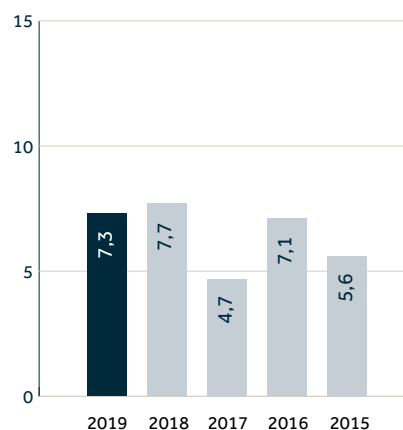
Premieinntekter

NOK mill

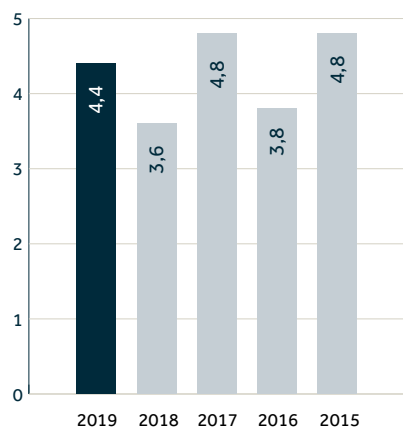
Erstatninger

NOK mill

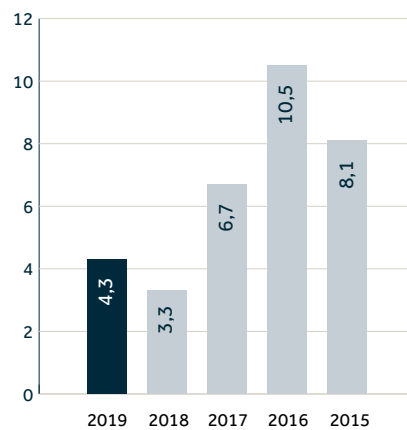
Driftskostnader

NOK mill

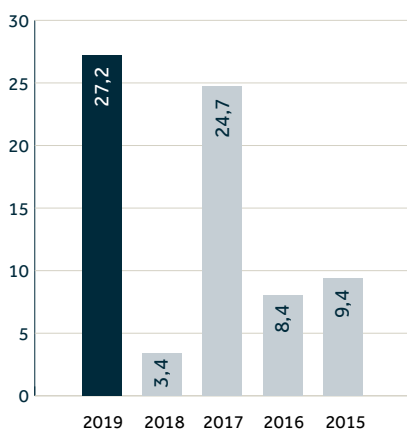
Teknisk regnskap

NOK mill

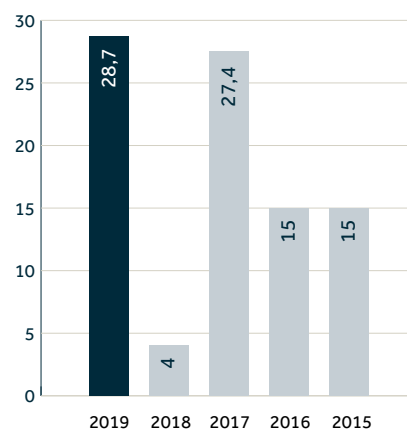
Ikke teknisk regnskap

NOK mill

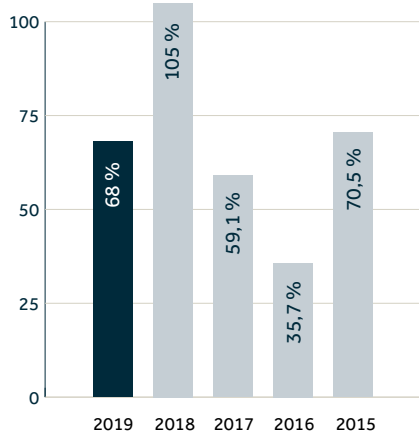
Resultat

NOK mill

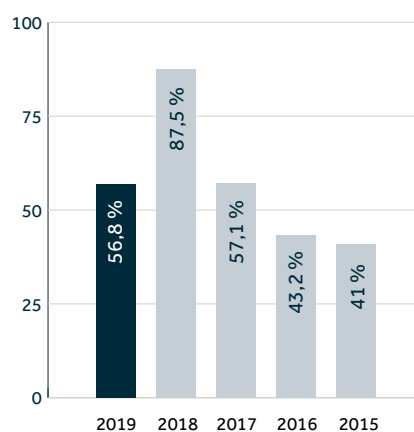
Combined ratio

%

Skadeprosent totalportefølje

%

Tillitsvalgte

STYRET

Jan Helge Ekeren
leder

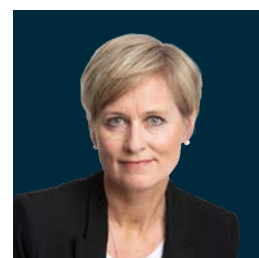
Dagfinn Edvardsen
nestleder

Kari Marie Engnæs

Heidi Horn Mossing

Inger Knoph Tingelstad
ansattrepresentant

VARAMEDLEMMER

1. Stine Lunde Lynne

2. Hans Gustav Borch

Hanne Thoen
ansattrepresentant

VARIGFONDET

Hilde Roen Munkelien
leder
valgt av generalforsamlingen

Kari Marie Engnæs
valgt av styret

Heidi Horn Mossing
valgt av styret

Gudbrand Tingelstad
valgt av generalforsamlingen

Jakob Ruud
fast medlem

GENERALFORSAMLING

Gran

	På valg
Kari Ballangrud	2023
Bente Sønsteby Klæstad	2023
Knut Magnus Lund	2023
Gunnar Gisleberg	2023
Anne Tingelstad Wøien	2023
Marit Staxrud Olerud	2021
Jane Johnsen	2021
Gudbrand Tingelstad	2021
Kari Marie Engnæs, styremedlem	2021

Lunner

Trygve Brandrud	2023
Hilde Roen Munkelien, møteleder	2023
Berit Sunnset	2023
Johnny Gangsø	2021
Trond Myrvang	2021
Martine Sønsteby	2021

Jevnaker

	På valg
Marthe Jorunn Velo	2023
Helge Brørby	2021
Hans Gustav Borch	2021

Varamedlemmer

1. Laila Prytz	2021
2. Ulf Oddvar Rogneby	2021
3. Marit Moen Nordstoga	2021
4. Leif Gunnar Oskarsson	2021
5. Øyvind Otto Løvaas	2021
6. Henrik Brørby	2021

VALGKOMITEEN

	På valg
Kari Sletta	2021
Ole Molden	2020
Anne Ballangrud	2022

Varamedlemmer

	På valg
1. Sissel Rogneby	2020
2. Kjersti Andresen	2020
3. Mari Bjertnæs	2020

REVISJON

Deloitte

Styrets årsberetning for 2019

VIRKSOMHETENS ART OG HVOR DEN DRIVES

Varig Hadeland Forsikring (VHF), hadde i 2019 sitt 165. driftsår. VHF er et gjensidig lokalt forsikringselskap med konsesjon for brann og natur i kommunene Jevnaker, Lunner og Gran. Selskapet er eid og styrt av medlemmene. Medlem er enhver som er direkte forsikringstaker i selskapet eller har forsikringsprodukter i Gjensidige Forsikring ASA via VHF. VHF har samarbeidsavtale med Gjensidige Forsikring ASA og representerer Gjensidige Forsikring ASA sine produkter på Hadeland. VHF har i tillegg distribusjonsavtale med Gjensidige Forsikring ASA sitt datterselskap Gjensidige Pensjonsforsikring.

VHF har en egen reassuransavtale, for tiden med Gjensidige Forsikring ASA. Reassuransavtalen er en såkalt excess-loss kontrakt hvor VHF belastes for skader opp til (egen valgt) skadegrense, for tiden kr. 3.000.000.

Det er i dag 15 brannkasser (hvorav 14 Varig-selskaper) som har identiske samarbeidsavtaler med Gjensidige Forsikring ASA. Avtalen med Gjensidige Forsikring ASA ble fornyet for 2 år med virkning fra og med januar 2018. Avtalen har opsjon på ett års forlengelse og opsjonen er tatt i bruk. Opsjonen løper ut 31.12.20. Selskapene har organisert seg på strategisk og operativt nivå for å forenkle samarbeidet med Gjensidige Forsikring ASA. Selskapenes styreledere og daglige ledere deltar på omgang i diverse utvalg for å dekke de ulike rollene i samarbeidet. Brannkassene forhandler nå med Gjensidige Forsikring ASA om ny avtale som skal gjelde fra 01.01.21.

FORTSATT DRIFT

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede, og årsregnskapet for 2019 er satt opp under denne forutsetning.

ARBEIDSMILJØET

Det gjennomføres årlige arbeidsmiljøundersøkelser som viser at arbeidsmiljøet er godt. I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører selskapet oversikt over totalt sykefravær blant selskapets ansatte. I 2019 har det totale sykefraværet vært på 1,65 % mot 1,1 % i 2018. Det har ikke vært ulykker eller uhell knyttet til selskapets virksomhet.

LIKESTILLING

Selskapet ønsker et balansert forhold mellom menn og kvinner. De 11 ansatte, herav 6 kvinner og 5 menn, har utført til sammen 10,2 årsverk. Bedriftens styre har hatt 5 medlemmer, hvorav tre kvinner.

FORSKNING OG UTVIKLING

Alle medarbeidere oppmuntres til å melde inn forslag til produktforbedringer til Gjensidige. Vi har flere eksempler på at disse innspillene er blitt benyttet. Alle medarbeidere inviteres til å delta aktivt for et godt arbeidsmiljø og gode rutiner i det daglige arbeidet. Medarbeiderne deltar på alt av opplæring og sertifisering som tilbys fra Gjensidige og som er dekkende for de kravene som stilles til rådgivere i bransjene privat, næringsliv og landbruk. Samtlige medarbeidere er involvert i vår strategiske utvikling og deltar aktivt i vårt arbeid som lokal skadeforebygger, samfunnsaktør og rådgiver.

YTRE MILJØ

Vi forurenser i svært liten grad det ytre miljø.

FINANSIELLE RISIKOER

Varig Hadeland Forsikring har plassert midler i forskjellige typer fond samt enkelte plasseringer i eiendommer. Styret har vedtatt og fulgt opp retningslinjer for kapitalforvaltningen og investeringsstrategien. Midlene plasseres for avkastning på lang sikt og i tråd med kapitalforvaltningsforskriften fastsatt av Finansdepartementet. Administrerende direktør har i tråd med fastsatte retningslinjer og i nært samarbeid med ekstern ekspertise forvaltet midlene. De finansielle risikoene er også grundig gjennomgått i ORSA rapport for 2018.

RESULTAT, INVESTERINGER, FINANSIERING OG LIKVIDITET

Opptjent bruttopremie endte på 20,5 mill. kroner i 2019 mot 21,1 mill. kroner i 2018. Resultat av teknisk regnskap for skadeforsikring viser et overskudd på 4,3 mill. kroner i 2019 mot kr. 3,3 mill. kroner i 2018. Resultatet av brannforretningen isolert viser et resultat på 5,5 mill. kroner i 2019 mot 4,6 mill. kroner i 2018.

Resultatet av provisjonsforretningen isolert viser et negativt resultat på 1,2 mill. kroner i 2019 mot negativt resultat på 1,3 mill. kroner i 2018. Det negative resultatet i agenturvirksomheten kommer av reduserte provisjoner fra de siste forhandlingene med Gjensidige Forsikring ASA samt at vår samarbeidspartner, på en lite tilfredsstillende måte, tar forretning fra oss gjennom landsdekkende avtaler som for eksempel NAF.

Erstatningskostnadene ble på 7,3 mill. kroner i 2019 mot 7,7 mill. kroner i 2018.

Resultat av ikke-teknisk regnskap viser et overskudd på 27,2 mill. kroner i 2019 mot et overskudd på 3,4 mill. kroner i 2018.

2019 var et bra år for hele forsikringsbransjen og for Varig Hadeland Forsikring. Vi hadde kun en mindre brann i løpet av året. I 2018 fikk selskapet sin største brann noensinne og dette vil påvirke vår reassuranspris over de neste 5 år samt at det har direkte innvirkning på resultatet også i 2019.

Av totalkapitalen på 252 mill. kroner utgjør egenkapitalen 214 mill. kroner (85 %). Selskapets finansielle stilling og likviditet er svært god.

Styret har fulgt opp inntekts- og kostnadsutviklingen gjennom året. Styret kjenner ellers ikke til forhold som er av viktighet for å bedømme selskapets stilling og resultat som ikke framgår av årsregnskapet. Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av Varig Hadeland Forsikring sine eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat..

VARIGFONDET

Varigfondet ble etablert i 2014 og hadde sin første tildeling i 2015.

Sum gavetildelinger er som følger:

2015	kr 3 mill.
2016	kr 2 mill.
2017	kr 2 mill.
2018	kr 2 mill.
2019	kr 2 mill.
Tot.	kr 11 mill.

Tildelingen av gavene har skjedd under felles arrangementer hvert år hvor den første var under Fremtidsgallaen ved vårt 160 års-jubileum. Deretter har tildelingene foregått om våren hvert år.

UTSIKTER FREMOVER

Inntjeningsforventningen innen forsikring er nøkternt optimistisk. Selskapet har relativt god inntjening på egen brannforretning, grunnet lavere skadeutbetalinger enn bransjen for øvrig, mens agenturvirksomheten for Gjensidige har negativ utvikling og vil få negativt resultat. Det er grunn til å anta at rentenivået vil holde seg lavt og at avkastning på investert kapital vil svinge mer etter en nær kontinuerlig oppgang siden finanskrisen.

Varig Hadeland Forsikring står sterkt rustet i konkurransen. Hovedårsaken til dette er selskapets solide økonomi, sterke merkenavn og ikke minst de ansattes kompetanse og gode relasjoner i markedet. Markedstrender og nye måter å distribuere finansielle tjenester på stiller økte krav til fleksibilitet og omstillingsevne. Dette har satt i gang et felles strategiprojekt blant brannkassene med mål om å forbedre egne forretningsområder samt finne nye. Selskapet deltar aktivt i dette prosjektet med styreleder og daglig leder.

Avtalen med Gjensidige går ut i 2020. Det er første gangen Gjensidige ikke ønsket en avtale med brannkassene med automatisk forlengelse. Gjensidige har de siste årene avviklet samtlige agenturer. Gjensidige har også i de senere år avviklet samtlige knytninger til brannkassene i egne vedtekter samt opp mot Gjensidigestiftelsen. Brannkassene er nå de eneste eksterne samarbeidspartnerne til Gjensidige. Det er rimelig å anta at Gjensidige nå har et kortere perspektiv på fremtidig samarbeid med brannkassene.

Forslag til resultatdisponering for året 2019

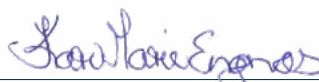
	2019	2018
Årsresultat	28 728 452	4 003 130
Endring naturskadefond	1 358 772	1 194 649
Endring i avs. skadefors. selsk. gar. ordning	-18 830	-172
Anvendelse aktuariell gevinst	-341 456	-1 012 815
Netto avsetning utbytte	1 992 904	2 611 232
Avsetning til Varigfondet	2 239 092	0
Fra/til egenkapitalfond	23 497 970	1 210 236
Sum overføringer	28 728 452	4 003 130

Gran 31. desember 2019

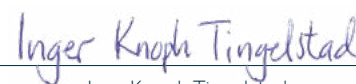
31. mars 2020

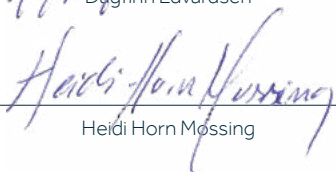
Dagfinn Edvardsen

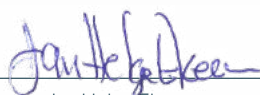
Kari Marie Engnæs

Inge Knoph Tingelstad

Heidi Horn Møssing

Jan Helge Ekeren
styrets leder

Jakob Ruud
adm. direktør

RESULTATREGNSKAP

TEKNISK REGNSKAP FOR SKADEFORSIKRING	NOTE	2019	2018
Premieinntekter			
Opptjente bruttopremier		20 477 712	21 099 721
Gjenforsikringsandel av opptjente bruttopremier		-3 252 184	-5 093 623
Sum premieinntekt for egen regning	4	17 225 528	16 006 098
Andre forsikringsrelaterte inntekter	8	10 262 003	9 435 656
Erstatningskostnader			
Brutto erstatningskostnader		-6 700 021	-22 513 130
Gjenforsikringsandel av brutto erstatningskostnader		-595 192	14 775 377
Sum erstatningskostnader for egen regning	4	-7 295 213	-7 737 753
Forsikringsrelaterte driftskostnader			
Salgskostnader	5	-3 463 536	-3 199 105
Forsikringsrelaterte adm. kostnader inkl. provisjon mottatt gjenforsikring	5,6,9	-941 782	-422 281
Mottatte provisjoner for avgitt gjenforsikring		0	0
Sum forsikringsrelaterte driftskostnader		-4 405 318	-3 621 386
Andre forsikringsrelaterte driftskostnader	7	-11 486 691	-10 780 144
RESULTAT AV TEKNISK REGNSKAP		4 300 308	3 302 472

IKKE-TEKNISK REGNSKAP	NOTE	2019	2018
Netto inntekter fra investeringer			
Inntekter fra investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper		0	0
Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		7 991 737	2 882 455
Netto driftsinntekt fra eiendom	11	323 987	320 915
Verdiendringer på investeringer		8 597 767	-9 440 184
Realisert gevinst og tap på investeringer		10 925 535	10 254 332
Administrasjonskostnader knyttet til investeringer, herunder rentekostnader		-729 926	-694 732
Sum netto inntekter fra investeringer		27 109 100	3 322 786
Andre inntekter		50 101	55 174
Andre kostnader		0	0
RESULTAT AV IKKE-TEKNISK REGNSKAP		27 159 201	3 377 960
PERIODENS RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD		31 459 510	6 680 432
Skattekostnad	10	-2 389 602	-1 664 487
RESULTAT FØR ANDRE INNTEKTER OG KOSTNADER		29 069 908	5 015 945
Andre inntekter og kostnader			
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet			
Estimatendringer knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger		-455 276	-1 350 421
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet	10	113 820	337 606
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet		-341 456	-1 012 815
TOTALRESULTAT		28 728 452	4 003 130

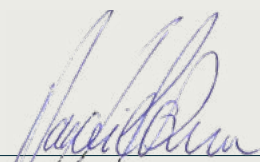
BALANSE

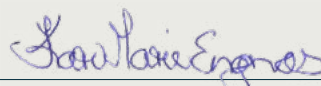
	NOTE	31.12.2019	31.12.2018
EIENDELER			
Investeringer			
Bygninger og andre faste eiendommer			
Eierbenyttet eiendom		0	0
Eierbenyttet eiendom	11	2 235 707	2 242 644
Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
Utlån og fordringer	14	7 000 000	7 000 000
Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
Aksjer og andeler	12,13	134 511 839	116 516 367
Rentebærende verdipapirer	12	86 529 422	81 874 496
Utlån og fordringer	12,14	1 500 648	335 082
Andre finansielle eiendeler	12	678 700	678 700
Sum investeringer		232 456 316	208 647 289
Gjenforsikringsandel av forsikringstekniske bruttoavsetn i skadefors.			
Gj.f.andel-ikke opptj. brto.premie		0	0
Gj.f.andel-brto erstatn. avsetning	12	8 712 295	15 510 801
Sum gj.f.andel avforsikringstekniske bruttoavsetninger		8 712 295	15 510 801
Fordringer			
Fordringer i forbindelse med gjenforsikring		0	0
Andre fordringer	12	2 464 128	2 507 927
Sum fordringer		2 464 128	2 507 927
Andre eiendeler			
Anlegg og utstyr	11	811 935	268 061
Kasse, bank	12	4 305 923	4 634 131
Eiendeler ved skatt	10	1 048 424	1 384 762
Pensjonsmidler	9,12	2 132 566	964 205
Sum andre eiendeler		8 298 847	7 251 159
SUM EIENDELER		251 931 587	233 917 175

	NOTE	31.12.2019	31.12.2018
EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER			
Opptjent egenkapital			
Fond mv.			
Avsetning til naturskadefond		24 929 192	23 570 420
Avsetning til garantiordningen		948 410	967 240
Annen opptjent egenkapital		159 906 260	136 498 229
Andre fond		28 000 000	28 000 000
Sum opptjent egenkapital	15	213 783 862	189 035 889
Brutto forsikringsforpliktelser			
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	4	9 394 402	9 541 027
Brutto erstatningsavsetning	4	15 170 777	20 628 360
Sum brutto forsikringsforpliktelser		24 565 179	30 169 386
Avsetninger for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	9	1 017 041	544 887
Forpliktelser ved skatt			
Forpliktelser ved periodeskatt	10	1 954 743	1 909 339
Forpliktelser ved utsatt skatt	10	2 012 136	2 263 653
Andre avsetninger for forpliktelser			
Sum avsetninger for forpliktelser	12	4 983 920	4 717 879
Forpliktelser			
Forpliktelser i forbindelse med gjenforsikring		0	0
Avsatt ikke betalt utbytte		2 657 742	2 780 305
Andre forpliktelser	16	5 085 566	6 448 317
Sum forpliktelser		7 743 308	9 228 622
Andre påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente inntekter	12	855 318	765 399
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSER		251 931 587	233 917 175

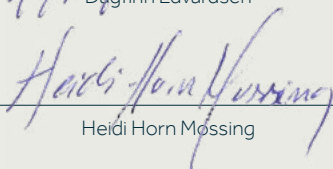
Gran 31. desember 2019

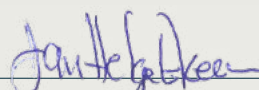
31. mars 2020

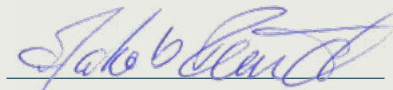

Dagfinn Edvardsen

Kari Marie Engnæs

Inge Knoph Tingelstad

Heidi Horn Møssing

Jan Helge Ekeren
styrets leder

Jakob Ruud
adm. direktør

KONTANTSTRØMANALYSE

KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	2019	2018
Innbetalte premier direkte forsikring	20 331 087	20 581 474
Utbetalte gjenforsikringspremier	-3 252 184	-5 093 623
Utbetalte erstatninger og forsikringsytelser dir.forsikring	-12 157 603	-8 944 727
Innbetalte gjenforsikringsoppgjør for erstatninger og forsikringsytelser	6 203 314	2 500 063
Betalte driftskostnader	-7 225 786	-1 474 222
Netto finansinntekter	7 715 606	2 619 749
Betalte skatter	-1 894 040	-2 452 212
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	4 138 306	390 206
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter:		
Netto kontantstrøm lån til kunder mv.	0	0
Netto kontantstrøm av aksjer og andeler i andre selskaper	837 158	7 014 259
Netto kontantstrøm av rentebærende verdipapirer	-3 964 255	-16 715 210
Netto kontantstrøm av eiendom	-204 753	327 852
Netto kontantstrøm driftsmidler	30 901	-19 999
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-3 300 948	-9 393 098
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter:		
Utbetalinger i.f.m. skadef.byggende fond/andre fond	0	0
Netto kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	0	0
Netto kontantstrøm for perioden	837 358	-9 002 892
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	837 358	-9 002 892
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens beg.	4 969 213	13 972 105
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	5 806 570	4 969 213
Spesifikasjon av beholdning av kontanter og kontantekvivalenter		
Innskudd hos kredittinstitusjoner	1 500 648	335 082
Kontanter og bankinnskudd *	4 305 923	4 634 131
Sum kontanter og kontantekvivalenter	5 806 570	4 969 213
* Herav bundet på skattetrekkskonto	447 310	442 598

EGENKAPITALENDRING

KRONER	Naturskade- fond	Garanti- ordning	Andre fond	Ny måling av netto ytelses- basert pensjons- forpl./-eiend.	Annen opptjent egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital per 31.12.2017	22 375 771	967 412	28 000 000	(7 946 357)	143 222 319	186 619 145
1.1.-31.12.2018						
RESULTAT FØR ANDRE INNETEKTER OG KOSTNADER	1 194 649	(172)			3 821 468	5 015 945
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelses- baserte pensjonsordninger				(1 350 421)		(1 350 421)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				337 606		337 606
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(1 012 815)	-	(1 012 815)
Sum andre inntekter og kostnader	-	-	-	(1 012 815)	-	(1 012 815)
Totalresultat	1 194 649	(172)	-	(1 012 815)	3 821 468	4 003 130
Reklassifisering utsatt skatt av sikkerhetsavsetning					1 024 847	1 024 847
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(2 611 232)	(2 611 232)
Til / fra andre fond			-		-	
Egenkapital 31.12.2018	23 570 420	967 240	28 000 000	(8 959 172)	145 457 402	189 035 890
1.1.-31.12.2019						
RESULTAT FØR ANDRE INNETEKTER OG KOSTNADER	1 358 772	(18 830)	-		27 729 966	29 069 908
Andre inntekter og kostnader						
Andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet						
Estimatendringer knyttet til ytelses- baserte pensjonsordninger				(455 276)		(455 276)
Skatt på andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				113 820		113 820
Sum andre inntekter og kostnader som ikke blir omklassifisert til resultatet				(341 456)	-	(341 456)
Sum andre inntekter og kostnader	-	-	-	(341 456)	-	(341 456)
Totalresultat	1 358 772	(18 830)	-	(341 456)	27 729 966	28 728 452
Reklassifisering utsatt skatt av sikkerhets- avsetning					251 517	251 517
Utbetalt/vedtatt kunde utbytte					(1 992 904)	(1 992 904)
Til / fra andre fond					(2 239 092)	(2 239 092)
Egenkapital 31.12.2019	24 929 192	948 410	28 000 000	(9 300 628)	169 206 889	213 783 863

NOTER

1. REGNSKAPSPRINSIPPER

Regnskapet for 2019 er avlagt i samsvar med regnskapsloven og forskrift om årsregnskap for skadeforsikringsforetak (FOR-2015-12-18-1775). Årsregnskapsforskriften bygger i stor grad på EU-godkjent IFRS'er og tilhørende fortolkningsresultater.

Nye standarder anvendt

IFRS 16 Leieavtaler (2016)

Varig Hadeland Forsikring implementerte IFRS 16 1. januar 2019 uten at det var vesentlige implementeringseffekter på balansen. Dette skyldes at Varig Hadeland Forsikring kun har kortsiktige leieavtaler og leieavtaler der underliggende eiendeler har lav verdi.

Nye standarder og fortolkninger ikke tatt i bruk

En rekke nye standarder, endringer i standarder og fortolkninger er utgitt for regnskapsår som begynner etter 1. januar 2019, og har ikke blitt anvendt ved utarbeidelsen av dette selskaps-regnskapet. De som kan være relevante for foretaket er angitt nedenfor. Foretaket planlegger ikke å implementere disse standardene tidlig.

IFRS 9 Finansielle instrumenter (2014)

IFRS 9 omhandler regnskapsføring av finansielle instrumenter og trer i kraft for regnskapsperioden som begynner på eller etter 1. januar 2018. Se for øvrig avsnittet nedenfor om utsatt implementering. Standarden introduserer nye krav til klassifisering og måling av finansielle eiendeler, inkludert en ny forventet tapsmodell for innregning av verdifall, samt endrede krav til sikringsbokføring.

IFRS 9 inneholder tre primære målekategorier for finansielle eiendeler: amortisert kost, virkelig verdi over andre inntekter og kostnader samt virkelig verdi over resultatet. Finansielle eiendeler skal klassifiseres som enten til amortisert kost, til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader eller til virkelig verdi over resultatet, avhengig av hvordan de forvaltes og hvilke kontraktsfestede kontantstrømegenskaper de har. IFRS 9 introduserer et nytt krav i forbindelse med finansielle forpliktelser øremerket til virkelig verdi, der endringer i virkelig verdi som kan henføres til forpliktelsens kredittrisiko presenteres i andre inntekter og kostnader heller enn i resultatet.

Tapsavsetninger skal i henhold til IFRS 9 måles ved bruk av en forventet tapsmodell i stedet for en inntrådt tapsmodell som i IAS 39. Reglene om verdifall i IFRS 9 vil komme til anvendelse på alle finansielle eiendeler målt til amortisert kost og renteinstrumenter til virkelig verdi over andre inntekter og kostnader. I tillegg omfattes også låneforpliktelser, finansielle garanti-kontrakter og leasingfordringer av standarden. Hvordan avsetninger for forventede kreditttap på finansielle eiendeler skal måles, avhenger av om kredittrisikoen har økt vesentlig siden førstegangsinnregning. Ved førstegangsinnregning og dersom kredittrisikoen ikke har økt betydelig, skal avsetningen tilsvare 12 måneders forventet tap. Dersom kredittrisikoen har økt vesentlig, skal avsetningen tilsvare forventet kreditttap over eiendelens levetid. Denne todelte metoden erstatter dagens nedskrivningsmodell.

Endringer i IFRS 4 Anvendelse av IFRS 9 Finansielle instrumenter sammen med IFRS 4 Forsikringskontrakter (2016)

Endringene i IFRS 4 tillater foretak som overveiende driver forsikringsvirksomhet muligheten til å utsette ikrafttredelsesdato for IFRS 9 til 1. januar 2021. Effekten av en slik utsettelse er at de berørte enheter kan fortsette å rapportere i henhold til gjeldende standard, IAS 39 Finansielle instrumenter.

Varig Hadeland Forsikring er et forsikringsforetak og har besluttet å benytte seg av dette unntaket.

IFRS 17 Forsikringskontrakter (2017)

IFRS 17 Forsikringskontrakter etablerer prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger om utstedte forsikringskontrakter. IFRS 17 er en kompleks standard som inneholder noen grunnleggende forskjeller i forhold til gjeldende regnskapsføring av måling av forpliktelser og innregning av fortjeneste. Forsikringskontrakter vil bli innregnet til en risikjustert nåverdi av fremtidige kontantstrømmer pluss et beløp som representerer uopptjent resultat i gruppen av kontrakter (kontraktsmessig servicemargin). Hvis en gruppe av kontrakter er eller blir tapsgivende, vil tapet innregnes umiddelbart. Forsikringsinntekter, forsikringskostnader og finansielle forsikringsinntekter eller kostnader vil bli presentert separat i resultatoppstillingen. Standarden forventes å påvirke foretakets regnskap gjennom en vesentlig endring av måling og presentasjon av inntekter og kostnader. IASB har besluttet å utsette ikrafttredelsesdatoen til IFRS 17 med ett år til rapporteringsperioder som begynner 1. januar 2022 eller senere.

Øvrige endringer i standarder og fortolkningsuttalelser vil ikke ha vesentlig effekt basert på våre foreløpige vurderinger med den virksomheten foretaket har per i dag.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter presenteres etter den direkte metoden, som gir opplysninger om vesentlige klasser av inn- og utbetalinger.

Innregning av inntekter og kostnader

Premieinntekter mv.

Forsikringspremier inntektsføres i takt med forsikringsperioden. Opptjente bruttopremier beregnes med utgangspunkt i de beløp foretaket har mottatt eller har til gode for forsikringsavtaler hvor forsikringsperioden er påbegynt før periodens avslutning (forfalte bruttopremier). Ved periode-slutt foretas en tidsavgrensning hvor forfalt premie som vedrører neste år periodiseres (endring i avsetning for ikke opptjent bruttopremie). Premieinntekter for egen regning beregnes ved at tilsvarende periodisering gjøres for premie for avgitt gjenforsikring, som reduserer de tilsvarende brutto premiebeløpene. Premie for mottatt gjenforsikring klassifiseres som forfalte bruttopremier, og periodiseres i takt med forsikringsperioden.

Erstatningskostnader

Erstatningskostnader består av betalte bruttoerstatninger redusert med gjenforsikringsandel, i tillegg til endring i brutto erstatningsavsetning, også redusert med gjenforsikringsandel. Direkte og indirekte skadebehandlingskostnader inngår i erstatningskostnadene. Erstatningskostnadene inneholder avviklingstap/-gevinst på tidligere års avsetninger.

Forsikringsrelaterte driftskostnader

Forsikringsrelatert driftskostnader består av forsikringsrelaterte administrasjonskostnader inkludert provisjoner for mottatt gjenforsikring og salgskostnader.

Netto inntekter fra investeringer

Finansinntekter består av renteinntekter på finansielle investeringer, mottatt utbytte, realiserte gevinster knyttet til finansielle eiendeler, endring i virkelig verdi av finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet, samt gevinster på finansielle derivater. Renteinntekter innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rente-metode.

Finanskostnader består av rentekostnader på lån, realiserte tap knyttet til finansielle eiendeler, endringer i virkelig verdi av finansielle eiendeler til

virkelig verdi over resultatet, resultatført verdifall på finansielle eiendeler og resultatført tap på finansielle derivater.

Alle lånekostnader innregnes i resultatet ved bruk av effektiv rentemetoden.

Materielle eiendeler

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr

Innregning og måling

Eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr vurderes til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og akkumulerte tap ved verdifall. Anskaffelseskost inkluderer utgifter som er direkte henførbare til kjøp av eiendelen. Når utstyr eller vesentlige enkeltdele har ulik utnyttbar levetid, regnskapsføres de som separate komponenter.

Eierbenyttet eiendom defineres som eiendom som brukes av Varig Hadeland Forsikring i utøvelse av sin virksomhet.

Etterfølgende utgifter

Etterfølgende utgifter innregnes i eiendelens balanseførte verdi hvis det er sannsynlig at de fremtidige økonomiske fordelene tilknyttet eiendelen vil tilflyte foretaket, og utgiften tilknyttet eiendelen kan måles pålitelig. Hvis den etterfølgende utgiften er påløpt for å erstatte en del av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr, aktiveres kostnaden og balanseført verdi av det som erstattes fraregnes. Utgifter til reparasjoner og vedlikehold innregnes umiddelbart i resultatet når de påløper.

Avskrivninger

Hver komponent av eierbenyttet eiendom, anlegg og utstyr avskrives lineært over estimert utnyttbar levetid. Tomter, fritidshus og hytter avskrives ikke. Den forventede utnyttbare levetiden for inneværende og sammenlignbare perioder er som følger:

- eierbenyttet eiendom: 10-50 år
- anlegg og utstyr: 3-10 år

Avskrivningsmetode, forventet utnyttbar levetid og restverdi vurderes årlig. Eiendelen nedskrives dersom gjenvinnbart beløp er lavere enn balanseført verdi.

Forsikringstekniske avsetninger

Avsetning for ikke opptjent bruttopremie

Avsetningen for ikke opptjent bruttopremie er en periodisering av forfalte premier. Avsetningen er relatert til de uopptjente delene av den forfalte premien. Det er ikke gjort fradrag for kostnader av noe slag før den forfalte premien er periodisert.

Brutto erstatningsavsetning

Erstatningsavsetningen skal dekke forventede fremtidige erstatningsutbetalinger for skadetilfeller som på rapporteringstidspunktet er inntruffet, men ikke ferdig oppgjort. Dette inkluderer både meldte saker (RBNS - reported but not settled) og skader som er inntruffet, men ikke meldt (IBNR - incurred but not reported). Avsetningene knyttet til kjente skader er individuelt vurdert av oppgjørsapparatet, mens IBNR-avsetningene er basert på erfaringstall, hvor man tar utgangspunkt i den tiden det tar fra en skade inntreffer (skadedato) til den meldes (meldt dato). Basert på erfaringer og porteføljens utvikling utarbeides det en statistisk modell for å beregne omfanget av etteranmeldte skader. Modellens godhet måles ved å beregne avvik mellom tidligere etteranmeldte skader og etteranmeldte skader som er estimert av modellen.

Diskontering av erstatningsavsetninger gjennomføres som hovedregel ikke.

Erstatningsavsetningen inneholder et element som skal dekke administrasjonskostnader som påløper i forbindelse med skadeoppgjør.

Tilstrekkelighetstest

Det gjennomføres en årlig tilstrekkelighetstest for å kontrollere at nivået på avsetningene er tilstrekkelige sammenlignet med foretakets forpliktelser. Gjeldende estimat på fremtidige erstatningsutbetalinger for det forsikringsansvaret foretaket har på rapporteringstidspunktet, samt tilhørende kontantstrømmer benyttes ved utførelsen av testen. Dette omfatter både skader som er inntruffet før rapporteringstidspunktet (erstatningsavsetningen) og skader som inntreffer fra rapporteringstidspunktet til neste hovedforfall (premieavsetningen). Eventuelt avvik mellom opprinnelig avsetning og tilstrekkelighetstesten medfører avsetning for ikke avløpt risiko.

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring

Gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring klassifiseres som en eiendel i balansen. Gjenforsikringsandel av ikke opptjent bruttopremie og gjenforsikringsandel av brutto erstatningsavsetning inkluderes i gjenforsikringsandel av brutto forsikringsforpliktelser i skadeforsikring. Gjenforsikringsandelen reduseres med forventet tap på krav basert på objektive bevis ved verdifall.

Finansielle instrumenter

Finansielle instrumenter klassifiseres i en av følgende kategorier:

- til virkelig verdi over resultatet
- tilgjengelig for salg
- investeringer som holdes til forfall
- utlån og fordringer
- finansielle derivater
- finansielle forpliktelser til amortisert kost

Innregning og fraregning

Finansielle eiendeler og forpliktelser innregnes når foretaket blir part i instrumentets kontraktsmessige vilkår. Førstegangsinnregning er til virkelig verdi, i tillegg til, for instrumenter som ikke er derivater eller måles til virkelig verdi over resultatet, transaksjonskostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller utstedelsen av den finansielle eiendelen eller den finansielle forpliktelsen. Normalt vil førstegangsinnregning tilsvare transaksjonsprisen. Etter førstegangsinnregning måles instrumentene som beskrevet nedenfor.

Finansielle eiendeler fraregnes når de kontraktsmessige rettighetene til kontantstrømmer fra de finansielle eiendelene utløper, eller når foretaket overfører den finansielle eiendelen i en transaksjon hvor all eller tilnærmet all risiko og fortjenestemuligheter knyttet til eierskap av eiendelen overføres.

Til virkelig verdi over resultatet

Finansielle eiendeler og forpliktelser klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet dersom de holdes for omsetning eller øremerkes til dette ved førstegangsinnregning. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser kan øremerkes til virkelig verdi over resultatet dersom

- klassifiseringen reduserer en mismatch i måling eller innregning som ellers ville ha oppstått som følge av ulike regler for måling av eiendeler og forpliktelser.
- de finansielle eiendelene inngår i en portefølje som løpende måles og rapporteres til virkelig verdi.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet måles til virkelig verdi på rapporteringstidspunktet. Endringer i virkelig verdi innregnes i resultatet.

I kategorien til virkelig verdi over resultatet inngår klassene aksjer og andeler og rentebærende verdipapirer.

Tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er ikke-derivate finansielle eiendeler som ved førstegangsinnregning har blitt plassert i denne kategorien, eller som ikke har blitt plassert i noen annen kategori. Etter førstegangs-innregning måles finansielle eiendeler i denne kategorien til virkelig verdi, og gevinst eller tap innregnes i andre resultatkomponenter, med unntak av tap ved verdifall, som innregnes i resultatet.

Varig Hadeland Forsikring har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Investeringer som holdes til forfall

Investeringer som holdes til forfall er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger i tillegg til en fast forfallsdato, som en virksomhet har intensjoner om og evne til å holde til forfall med unntak av

- de som virksomheten har klassifisert som til virkelig verdi over resultatet ved førstegangsinnregning
- de som tilfredsstiller definisjonen på utlån og fordringer

Investeringer som holdes til forfall måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien investeringer som holdes til forfall inngår klassen obligasjoner som holdes til forfall.

Varig Hadeland Forsikring har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Utlån og fordringer

Utlån og fordringer er ikke-derivate finansielle eiendeler med faste eller planlagte betalinger. Utlån og fordringer måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden, redusert med eventuelle tap ved verdifall.

I kategorien utlån og fordringer inngår klassene utlån, fordringer i forbindelse med direkte forretninger og gjenforsikringer, andre fordringer, kontanter og kontantekvivalenter og obligasjoner klassifisert som lån eller fordringer.

Finansielle derivater

Finansielle derivater benyttes i styringen av aksje-, rente- og valutaeksponeringen for å oppnå ønsket risiko og avkastning. Instrumentene benyttes både til handelsformål og for å sikre andre balanseposter. All handel av finansielle derivater foregår innenfor strengt definerte rammer.

Transaksjonsutgifter innregnes i resultatet når de påløper. Etter førstegangsinnregning måles derivatene til virkelig verdi og endringer i verdien innregnes i resultatet.

I kategorien finansielle derivater inngår klassene finansielle derivater målt til virkelig verdi over resultatet.

Varig Hadeland Forsikring har ingen finansielle instrumenter i denne kategorien.

Finansielle forpliktelser til amortisert kost

Finansielle forpliktelser måles til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Der hvor tidshorisonten for den finansielle forpliktelsens forfallstidspunkt er relativt kort benyttes den nominelle renten ved beregning av amortisert kost.

I kategorien finansielle forpliktelser til amortisert kost inngår ansvarlig lån, rentebærende forpliktelser, andre finansielle forpliktelser og forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring.

Definisjon av virkelig verdi

Etter førstegangsinnregning måles investeringer til virkelig verdi over resultatet lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for

i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. For finansielle instrumenter som omsettes i aktive markeder benyttes noterte markedspriser eller kurser fra forhandlere, mens for finansielle instrumenter som ikke omsettes i et aktivt marked, fastsettes virkelig verdi ved hjelp av egnede verdsettelsesmetoder.

For ytterligere beskrivelse av virkelig verdi, se note 12.

Definisjon av amortisert kost

Etter førstegangsinnregning måles investeringer som holdes til forfall, utlån og fordringer og finansielle forpliktelser som ikke måles til virkelig verdi til amortisert kost ved bruk av effektiv rente-metoden. Ved beregning av effektiv rente estimeres fremtidige kontantstrømmer, og alle kontraktsmessige vilkår ved det finansielle instrumentet tas i betraktning. Honorarer betalt eller mottatt mellom partene i kontrakten og transaksjonskostnader som kan henføres direkte til transaksjonen, inngår som en integrert komponent ved fastsettelsen av den effektive renten.

Verdifall på finansielle eiendeler

Utlån, fordringer og investeringer som holdes til forfall

For finansielle eiendeler som ikke måles til virkelig verdi vurderes det på rapporteringstidspunktet om det foreligger objektive bevis for at det har vært en reduksjon i den virkelige verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av eiendeler. Objektive bevis kan være informasjon om betalingsanmerkninger, mislighold, utsteder eller låntaker i finansielle vanskeligheter, konkurs eller observerbare data som indikerer at det er en målbar reduksjon i fremtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler, selv om reduksjonen ennå ikke kan knyttes til en individuell finansiell eiendel i gruppen av eiendeler.

Det vurderes først om det eksisterer objektive bevis på verdifall på finansielle eiendeler som individuelt sett er vesentlige. Finansielle eiendeler som ikke er individuelt vesentlige eller som vurderes individuelt, men som ikke er utsatt for verdifall, vurderes gruppevis med hensyn til verdifall. Eiendeler med likeartede kredittrisikokarakteristikker grupperes sammen.

Dersom det foreligger objektive bevis for at en eiendel er utsatt for verdifall, beregnes tap ved verdifall til forskjellen mellom eiendelens balanseførte verdi og nåverdien av estimerte fremtidige kontantstrømmer diskontert med den opprinnelige effektive renten. Tapet innregnes i resultatet.

Tap ved verdifall reverseres dersom reverseringen objektivt kan knyttes til en hendelse som finner sted etter at tapet ble innregnet. Reverseringen skal ikke resultere i at den balanseførte verdien av den finansielle eiendelen overstiger beløpet for det som amortisert kost ville ha vært til verdifallet ikke var blitt innregnet på tidspunktet da tapet blir reversert. Reversering av tidligere tap ved verdifall innregnes i resultatet.

Tilgjengelig for salg

For finansielle eiendeler tilgjengelig for salg foretas en vurdering av hvorvidt eiendelene er utsatt for tap ved verdifall hvert kvartal. Dersom en reduksjon i virkelig verdi av en eiendel klassifisert som tilgjengelig for salg, sammenlignet med anskaffelseskost, er vesentlig eller har vart mer enn ni måneder, blir akkumulerte tap ved verdifall, målt til forskjellen mellom anskaffelseskost og nåværende virkelig verdi, fratrukket tap ved verdifall på den finansielle eiendelen som tidligere har blitt innregnet i resultatet, fjernet fra egenkapitalen og innregnet i resultatet selv om den finansielle eiendelen ikke har blitt fraregnet.

Tap ved verdifall som er innregnet i resultatet reverseres ikke i resultatet, men i andre resultatkomponenter.

Utbytte

Mottatt utbytte fra investeringer innregnes når foretaket har en ubetinget rett til å motta utbyttet. Avgitt utbytte innregnes som en forpliktelse i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Dette innebærer at utbytte fraregnes i egenkapitalen i det regnskapsåret det avsettes for.

Avsetninger/Restrukturering

Avsetninger innregnes når foretaket har en lovmessig eller underforstått plikt som et resultat av en tidligere hendelse, det er sannsynlig at dette vil medføre en utbetaling eller overføring av andre eiendeler for å gjøre opp forpliknelsen, og forpliknelsen kan måles pålitelig.

Betingede eiendeler opplyses om i note dersom en tilførsel av økonomiske fordeler er sannsynlig. En betinget forpliktelse opplyses om i note med mindre det er lite sannsynlig at den medfører en utgående kapitalstrøm.

Hendelser etter balansedagen

Ny informasjon etter balansedagen om foretakets finansielle stilling på balansedagen er hensyntatt i årsregnskapet. Hendelser etter balansedagen som ikke påvirker foretakets finansielle stilling på balansedagen, men som vil påvirke foretakets finansielle stilling i fremtiden er opplyst om dersom dette er vesentlig.

Pensjoner

Pensjonsforpliktelser vurderes til nåverdien av de fremtidige pensjonsytelser som regnskapsmessig anses som opptjent på rapporteringstidspunktet. Fremtidige pensjonsytelser beregnes med utgangspunkt i forventet lønn på pensjoneringstidspunktet. Pensjonsmidler vurderes til virkelig verdi. Netto pensjonsforpliktelse er differansen mellom nåverdien av de fremtidige pensjonsytelsene og virkelig verdi av pensjonsmidlene. Det avsettes for arbeidsgiveravgift i den perioden en underfinansiering oppstår. Netto pensjonsforpliktelse fremkommer i balansen på linjen for Pensjonsforpliktelser. Eventuell overfinansiering balanseføres i den grad det er sannsynlig at overfinansieringen kan utnyttes. En overfinansiering i en sikret ordning kan ikke motregnes mot en underfinansiering i en usikret ordning. Dersom det er en netto overfinansiering i den sikrede ordningen innregnes denne som Pensjonsmidler.

Periodens pensjonsopptjening (service cost) og netto rentekostnad (-inntekt) resultatføres løpende, og presenteres som en driftskostnad i resultatet. Netto rentekostnad beregnes ved å anvende diskonteringsrenten for forpliknelsen på begynnelsen av perioden på netto forpliknelsen. Netto rentekostnad består derfor av rente på forpliknelsen og avkastning på midlene.

Avvik mellom estimert pensjonsforpliktelse og estimert verdi av pensjonsmidler ved forrige regnskapsår og aktuarberegnet pensjonsforpliktelse og virkelig verdi av pensjonsmidlene ved årets begynnelse innregnes i andre inntekter og kostnader. Disse vil aldri bli reklassifisert over resultatet.

Gevinster og tap på avkortning eller oppgjør av en ytelsesbasert pensjonsordning innregnes i resultatet på det tidspunkt avkortningen eller oppjøret inntreffer.

Pliktige tilskudd til innskuddsbasert pensjonsordning innregnes som personalkostnader i resultatet når de påløper.

Skatt

Skattekostnad består av summen av periodeskatt og utsatt skatt.

Periodeskatt

Periodeskatt er betalbar skatt på skattepliktig inntekt for året, basert på skattesatser som var vedtatt eller i hovedsak vedtatt på rapporteringstidspunktet, og eventuelle endringer i beregnet periodeskatt for tidligere år.

Utsatt skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av forskjeller mellom balanseførte verdier og skattemessige verdier av eiendeler og forpliktelser på rapporteringstidspunktet. Forpliktelser ved utsatt skatt innregnes for alle skatteøkende midlertidige forskjeller. Eiendeler ved utsatt skatt innregnes for alle skattereduserende midlertidige forskjeller i den grad det er sannsynlig at det oppstår fremtidige skattepliktige inntekter som de skattereduserende midlertidige forskjellene kan utnyttes mot. Dersom utsatt skatt oppstår i forbindelse med førstegangsinnregning av en forpliktelse eller eiendel overtatt i en transaksjon som ikke er en virksomhetssammenslutning, og den ikke påvirker det finansielle eller skattepliktige resultatet på transaksjonstidspunktet, blir den ikke innregnet.

Innregning

Periodeskatt og utsatt skatt innregnes som kostnad eller inntekt i resultatregnskapet, med unntak av utsatt skatt på poster som er innregnet i andre resultatkomponenter, hvor skatten da innregnes i andre resultatkomponenter, eller i de tilfeller hvor den oppstår som følge av en virksomhetssammenslutning. Ved virksomhetssammenslutning beregnes utsatt skatt på differansen mellom virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser overtatt i virksomhetssammenslutning og deres balanseførte verdi.

Transaksjoner med samarbeidende selskaper

Varig Hadeland Forsikring opererer som agent på vegne av Gjensidige Forsikring ASA. For disse tjenestene mottas det provisjoner. For de tjenester Gjensidige Forsikring ASA yter Varig Hadeland Forsikring ved å drive brannforretningen, betales en godtgjørelse til Gjensidige Forsikring ASA. Det samme gjelder øvrig bistand.

2. BRUK AV ESTIMATER

Utarbeidelsen av regnskapet i samsvar med IFRS og anvendelsen av de valgte regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må foreta vurderinger, utarbeide estimater og anvende forutsetninger som påvirker balanseført verdi av eiendeler og forpliktelser, inntekter og kostnader. Estimaterne og de tilhørende forutsetningene er basert på historisk erfaring og andre faktorer som er vurdert å være forsvarlig basert på de underliggende forholdene. Faktiske tall kan avvike fra disse estimatene. Estimaterne og de tilhørende forutsetninger blir gjennomgått regelmessig. Endringer i regnskapsmessige estimater innregnes i den perioden estimatene endres hvis endringen kun påvirker denne perioden, eller både i den perioden estimatene endres og i fremtidige perioder hvis endringene påvirker både eksisterende og fremtidige perioder.

Nedenfor omtales de regnskapsprinsippene som benyttes av Varig Hadeland Forsikring, hvor vurderinger, estimater og forutsetninger kan avvike vesentlig fra de faktiske resultatene.

Forsikringstekniske avsetninger

Bruk av estimater ved beregning av forsikringstekniske avsetninger gjelder hovedsakelig erstatningsavsetninger.

Forsikringsprodukter deles i hovedsak i to hovedgrupper, bransjer med kort eller lang avviklingstid. Med avviklingstid menes hvor lang tid det går fra et tap eller en skade inntreffer (skadedato) til tapet eller skaden er meldt og deretter utbetalt eller oppgjort. Korthalede bransjer er for eksempel forsikring av bygninger, mens langhalede bransjer primært omfatter forsikring av personer. Usikkerheten i korthalede bransjer er i hovedsak knyttet til skadens størrelse. Brannkassen har kun forsikringsprodukter i den korthalede gruppen.

3. RISIKO OG KAPITALSTYRING

Oversikt

Risikostyring er en del av den daglige virksomheten i Varig Hadeland Forsikring. En helhetlig styring av risiko sikrer at ulike risikoer vurderes og håndteres på en konsistent måte. Formålet med risikostyring i Varig Hadeland Forsikring er at risikoeksponeringen ikke skal overstige risiko- evnen. Gjennom en sterk risikostyring vil risikoer identifiseres, analyseres, kvantifiseres og styres både med sikte på å redusere usikkerhet og store økonomiske tap. Foretaket sin virksomhet innebærer både forsikringsmessig og finansiell risiko. Den forsikringsmessige risiko er knyttet til brann- og naturskadeforsikring overfor foretakets kunder, mens finansiell risiko er relatert til foretakets investeringsrisiko hovedsakelig knyttet til foretakets kapitalforvaltning.

Organisering

Hovedgrunnlaget for forsikring er overføring av risiko fra forsikringstaker til forsikringselskap. Varig Hadeland Forsikring mottar forsikringspremie fra et stort antall forsikringstakere, og til gjengjeld forplikter man seg som forsikringsgiver til å betale erstatning dersom en skade inntreffer. Forsikringsrisiko vil derfor utgjøre en stor del av den totale risikoeksponeringen. Forsikringspremier mottas på forhånd, og avsettes for å dekke fremtidige skadeutbetalinger. Risikoen i en enkelt forsikringskontrakt er sannsynligheten for at den forsikrede hendelse inntreffer og usikkerheten med hensyn til størrelsen av det påfølgende erstatningsbeløpet. Det ligger i forsikringskontraktens natur at denne risikoen er tilfeldig og derfor må estimeres.

Erfaring viser at jo større en portefølje av ensartede forsikringskontrakter er, desto mindre vil den relative variabiliteten omkring det forventede resultat være. Dessuten vil en mer diversifisert portefølje ha mindre sannsynlighet for påvirkning fra endringer i en delportefølje. Ved utforming av tegningspolicy er det tatt sikte på spredning mellom ulike typer forsikringsrisiko samt å oppnå en tilstrekkelig stor forsikringsbestand innenfor hver kategori til å redusere variabiliteten i det forventede resultatet.

Faktorer som kan ha negativ innvirkning på forsikringsrisiko i brannforsikring kan være mangel på risikospredning når det gjelder risikotype, forsikringssum og art av næringsvirksomhet som forsikringen dekker. Uventet økning i inflasjonen vil også ha negativ effekt på skadeutbetalinger.

Varig Hadeland Forsikring tilbyr brannforsikringsprodukter og tilhørende naturskadeforsikring rettet mot privatkunder, landbruk og næringsliv i sitt geografiske konsesjonsområde. Brannkassen er selv ansvarlig for de brannskader som inntreffer for sine kunder. Siden det er stor variasjon i brannskadenes størrelse er det kjøpt reassuransebeskyttelse hos Gjensidige Forsikring ASA. For 2019 er egenregningen 3.000.000 kroner; dvs at kun skader opp til denne grensen belaster brannkassens regnskap. Reassuranseprogrammet består hovedsakelig av ikke-proporsjonal reassuranse og er basert på beregnet eksponering, skadehistorikk og kapitalstruktur. Reassuransefunksjonen administreres i Gjensidige

Forsikring ASA, som også inkluderer administrasjon av reassuranseprogrammet for de samarbeidende brannkassenes brannforsikring.

Naturskadeforsikring i Norge ivaretas gjennom et obligatorisk medlemskap i Norsk Naturskadepool. Dette er en ordning myndighetene har bedt norske forsikringselskaper administrere, og naturskadepremien fastsettes av myndighetene. Premien innkreves av forsikringselskapene i tilknytning til brannforsikrede objekter. Gjennom denne ordningen blir Varig Hadeland Forsikring eksponert for sin markedsandel (basert på brannforsikringssum) av summen av erstatningene i det norske markedet. Poolen kjøper, på vegne av medlemmene, et eget reassuranseprogram, noe som ytterligere reduserer risikoeksponeringen til medlemsselskapene. Forsikringsrisikoen vurderes som moderat med de reassuransedekninger som er kjøpt.

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse

Skadefrekvens og erstatningsstørrelse, gjennomsnittsskade, kan påvirkes av flere faktorer. En økning i skadefrekvens kan være sesongbetont eller skyldes mer varig påvirkning. For forsikring av bygninger, inventar og løsøre vil vinterkulde føre til økt skadefrekvens for eksempel på grunn av elektrisk strøm og fyring for oppvarming av hus. Mer varige endringer i skadefrekvensnivå kan oppstå for eksempel på grunn av endret kundeatferd og nye skadetyper. En varig endring i skadefrekvensnivå vil ha stor påvirkning på lønnsomheten. For brannforsikring er skadefrekvensen på et mye lavere nivå enn i mange andre bransjer.

Størrelsen på erstatningsbeløpene påvirkes av flere faktorer. I brannforsikring kan storskader få stor påvirkning på erstatningskostnadene. Antall storskader i løpet av et år viser stor variasjon fra et år til et annet. Dette gjelder spesielt for næringslivsmarkedet. De fleste bransjer vil ha en underliggende utvikling i gjennomsnittlig erstatningsbeløp på grunn av inflasjon. Historisk har skadeinflasjon for bygning vært noe høyere enn konsumprisindeksen.

Varig Hadeland Forsikring håndterer disse risikoene hovedsakelig gjennom tett oppfølging av utviklingen innen brann- og naturskadeforsikring, tegningsstrategi og aktiv skadebehandling.

Sensitivitetsanalyse – forsikringstekniske avsetninger

Beregning av forsikringstekniske avsetninger for en forsikringsportefølje innebærer at man skal finne et anslag for verdien av de fremtidige kontantstrømmer for erstatningsutbetaling, og det vil alltid være elementer av usikkerhet ved slike beregninger. Det er denne type usikkerhet som forbindes med avsetningsrisiko. Usikkerheten vil være avhengig av egenskaper ved risikotypen. Brann- og naturskadeforsikring er risiko med kort avviklingstid og er dermed mindre eksponert for endringer som påvirker erstatningsutbetalinger i fremtiden.

Inflasjonsrisiko ligger latent i de fleste forsikringsprodukter. Effekten vil variere som følge av produktenes utforming og de vilkår som gjelder ved skadeoppgjør.

Endring i inflasjon (+/- 1-prosentpoeng)

Tall i 1 000 kr	2019	2018
Brannforsikring	263 059	197 889
Naturskadeforsikring	23 746	30 916
Totalt	286 806	228 805

Kapitalstyring

Kjernen i forsikring er overføring av risiko, og foretaket er eksponert for risiko både innen forsikrings- og investeringsvirksomheten. Identifisering, kvantifisering og styring av risiko utgjør en vesentlig del av virksomheten. Ethvert forsikringselskap må sørge for at kapitalbasen er tilstrekkelig i forhold til risikoeksponeringen. På den annen side har solvenskapital, eller egenkapital, en kostnad.

Et viktig mål for kapitalstyring er å balansere disse to aspektene. Foretakets mål for kapitalstyring er å sikre tilstrekkelig kapitalisering i forhold til negative utfall uten at det skaper en vanskelig finansiell situasjon, samt sørge for at foretakets kapital anvendes på en mest mulig effektiv måte.

Strategi og reglement for kapitalforvaltningen spesifiserer kravene til foretakets kapital. Kapitalstyringen følges opp av daglig leder som påser at kravene gitt av styret etterleves.

Forsikringsvirksomheten er underlagt kapitalkrav fra myndighetene. Kapitalsituasjon for foretaket rapporteres til relevante tilsynsmyndigheter. For foretaket er gjeldende regulatorisk krav basert på standardformelen gitt i Solvens II-regelverket. Foretaket har en sterk kapitalisering.

Regulatorisk kapitalkrav

Det regulatoriske kapitalkravet er beregnet ved bruk av standardformel i henhold til Solvens II-regler. Kapitalkravet for foretaket er 67,6 millioner kroner ved årsslutt. Tellende kapital er 213,5 millioner kroner. Dette gir en solvensmargin på 316 prosent.

Kapitalsituasjonen beregnes basert på foretakets forståelse og tolkning av krav og premisser gitt i lov og forskrift.

Tabell 1 – Regulatorisk solvenskapitalkrav (SCR)

tall i 1 000 kr	2019	2018
Tellende kapital til å dekke solvenskapitalkravet	213 464	187 278
Solvenskapitalkrav (SCR)	67 570	50 219
Overskuddskapital	145 894	137 059
Solvensmargin etter Solvency II	316 %	373 %

Tellende kapital til å møte solvenskapitalkravet er differansen mellom eiendeler og forpliktelser beregnet i henhold til Solvens II prinsipper, justert for foreslått utbytte og ansvarlig lånekapital.

I tillegg til solvenskapitalkravet er det definert et absolutt minimums kapitalbehov. Dette kalles minstekapitalkravet (MCR). Faller kapitalen under dette nivået, vil det være forbudt å fortsette virksomheten.

Det er et regulatorisk minstekapitalkrav som skal være mellom 25 prosent og 45 prosent av solvenskapitalkravet.

Tabell 2 – Regulatorisk minstekapitalkrav (MCR)

tall i 1 000 kr	2019	2018
Minstekapitalkrav øvre grense (45% av SCR)	30 407	22 599
Minstekapitalkrav nedre grense (25% av SCR)	16 893	12 555
Absolutt minstekapitalkrav (EUR 2,5 mill.)	25 630	23 882
Minstekapitalkrav (MCR)	25 630	23 882
Forholdet mellom tellende ansvarlig kapital og MCR	833 %	784 %

Tellende kapital er delt inn i tre kapitalgrupper i henhold til Solvens II-regelverket. Foretaket har i hovedsak kapital i kapitalgruppe 1, som regnes for å være kapital av beste kvalitet. Av samlet tellende kapital kommer 188,5 millioner kroner fra kapitalgruppe 1.

Kapital i kapitalgruppe 2 består av avsetning til naturskadekapital. Naturskadekapital er kapital som bare kan brukes til å dekke krav etter naturskader, men som i en insolvent situasjon også kan benyttes til å dekke andre forpliktelser.

Foretaket har ikke kapital i kapitalgruppe 3.

Tabell 3 – Tellende kapital til å møte kravet til kapital

tall i 1 000 kr	2019	2018
Basiskapital:		
- Kapitalgruppe 1	188 535	163 707
- Kapitalgruppe 2	24 929	23 570
- Kapitalgruppe 3	0	0
Sum basiskapital	213 464	187 277
Supplerende kapital	0	0
Total tellende ansvarlig kapital MCR	213 464	187 277
- Kapitalgruppe 2 for Solvency II formål	0	0
Total tellende ansvarlig kapital SCR	213 464	187 277

De viktigste forskjellene mellom verdvurdering i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper er:

- Immaterielle eiendeler er verdsatt til null under Solvens II
- Hold-til-forfall-obligasjoner er vurdert til virkelig verdi under Solvens II, mens amortisert kost brukes for regnskapsformål
- Forsikringstekniske avsetninger er vurdert annerledes (se nedenfor for mer informasjon)
- Kundefordringer verdsettes til null i Solvens II, da kontantstrømmen relatert til disse inngår i beregningen av forsikringstekniske avsetninger (premieavsetningen)
- Garantiordningen er behandlet som en forpliktelse under Solvens II, mens det regnes som egenkapital i henhold til regnskapsprinsipper
- Ulik verdvurdering av utsatt skatt som følge av forskjellene ovenfor

Ifølge Solvens II-prinsipper er forsikringstekniske avsetninger gitt ved summen av et beste estimat og en risikomargin. For skadeforsikring kan beste estimat for forsikringstekniske avsetninger deles opp i premieavsetninger og erstatningsavsetninger. Tabellene nedenfor viser de forsikringstekniske avsetningene for foretaket i henhold til Solvens II-prinsipper og regnskapsprinsipper.

Tabell 4 – Forsikringstekniske avsetninger

tall i 1 000 kr	Regnskap	Solvens II	Forskjell
Erstatningsavsetninger for skadeforsikringer	15 171	8 306	-6 865
Premieavsetning for skadeforsikringer	9 394	14 740	5 346
Risikomargin			0
Sum forsikringstekniske avsetninger	24 565	23 046	-1 519

Erstatningsavsetningene for skadeforsikringer er diskontert i Solvens II, mens erstatningsavsetningene ikke er diskontert i regnskapstallene. Alle øvrige forutsetninger for Solvens II formål er identiske med de regnskapsmessige forutsetninger.

Premieavsetningene for skadeforsikringer i Solvens II er beregnet som nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for ikke avløpt risiko for kontrakter innen kontraktens grense. Premieavsetningene i henhold til regnskapsprinsipper tilsvarer ikke avløpt risiko av forfalt premie for kontrakter som gjelder på verdsettelsestidspunktet, hvor det ikke gjøres fradrag for eventuelle kostnader før den forfalte premien periodiseres. Den praktiske konsekvensen av denne forskjellen er i hovedsak at forventet fremtidig overskudd for kontraktene foretaket er ansvarlig for inkluderes

som tellende kapital i Solvens II-balansen. At premieavsetningene i Solvens II er diskontert gir også en forskjell.

En risikomargin inkluderes i de forsikringstekniske avsetningene i henhold til Solvens II-prinsipper. Risikomargin beregnes som kostnaden ved å ha nødvendig kapital for eventuelt å avvikle virksomheten.

Merk at Solvens II rentekurver, uten volatilitetsjustering, benyttes for å beregne forsikringstekniske avsetninger. Ingen overgangsregler benyttes.

Regulatorisk solvenskapitalkravet er bygget opp for å ta høyde for ulike risikokilder.

Markedsrisiko er den største risikoen for Varig Hadeland Forsikring. Innen skadeforsikring er risikoen hovedsakelig knyttet til usikkerhet i forsikringsresultatet for det neste året (premierisiko), samt at risikoen for at erstatningsavsetningene ikke er tilstrekkelige (reserverisiko). Motpartsrisiko og operasjonell risiko bidrar også til kapitalkravet.

Det oppstår en diversifiseringsfordel siden alle risikoene ikke vil inntreffe på samme tid.

Regulatorisk usikkerhet relatert til Solvens II

Det er fortsatt noe usikkerhet knyttet til hvordan garantiavsetningen skal behandles i Solvens II. Finanstilsynet argumenterer for at garantiavsetningen skal behandles som en forpliktelse under Solvens II. Foretaket er av den oppfatning at særnorske avsetninger som faktisk er et egenkapitalelement, bør behandles som solvenskapital. Foretaket vil fortsette å arbeide for et regelverk i tråd med dette. Inntil en endelig avklaring foreligger er garantiavsetningen behandlet som forpliktelse under Solvens II.

Tabell 5 – Regulatorisk solvenskapitalkrav

tall i 1 000 kr	2019	2018
Tilgjengelig kapital		
Kapitalkrav for skadeforsikringer	9 615	7 962
Kapitalkrav for markedsrisiko	62 995	45 954
Kapitalkrav for motpartsrisiko	2 500	2 341
Diversifisering	-8 232	-6 901
Basis solvenskapitalkrav	66 878	49 356
Operasjonell risiko	691	881
Sum regulatorisk solvenskapitalkrav	67 569	50 237

4. PREMIEINNTEKTER OG ERSTATNINGSKOSTNADER MV. I SKADEFORSIKRING

	Brannforretning Norge	Naturforretning Norge	Sum Norge
Forfalte premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	17 738 517	2 592 570	20 331 087
Gjenforsikringsandel	-2 822 090	-430 094	-3 252 184
For egen regning	14 916 427	2 162 476	17 078 903
Opptjente premier			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	17 919 097	2 558 615	20 477 712
Gjenforsikringsandel	-2 822 090	-430 094	-3 252 184
For egen regning	15 097 007	2 128 521	17 225 528
Erstatningskostnader			
Brutto – direkte forretning og mottatt proporsjonal gjenforsikring	-5 930 272	-769 749	-6 700 021
Gjenforsikringsandel	-595 192	-	-595 192
For egen regning	-6 525 464	-769 749	-7 295 213
Påløpte brutto erstatningskostnader			
Inntruffet i år brutto	-8 011 124	-1 004 218	-9 015 342
Inntruffet tidligere år brutto	2 080 852	234 469	2 315 321
Avsetning for ikke opptjent bruttopremie	8 207 116	1 187 286	9 394 402
Brutto erstatningsavsetning	13 963 729	1 207 048	15 170 777

5. KOSTNADER

	2019	2018
Forsikringsrelaterte adm. kostnader		
Avskrivninger og verdiendringer	141 905	151 881
Lønns- og personalkostnader	9 285 959	8 089 738
Honorarer tillitsvalgte	644 000	854 000
IKT-kostnader	444 812	333 295
Godtgjørelse til revisor (inkl. mva)	326 850	269 625
Andre kostnader	5 035 537	4 702 991
Avgitt kostnader knyttet til mottatt provisjon	-11 467 899	-10 780 144
Avgitt lønns- og personalkostnader salg	-2 074 426	-1 952 883
Avgitt øvrige salgskostnader	-1 394 997	-1 246 222
Sum	941 742	422 281
Salgskostnader		
Lønns- og personalkostnader	2 074 426	1 952 883
Provisjon	13 109	0
Øvrige salgskostnader	1 376 042	1 246 222
Sum	3 463 576	3 199 105
Lønns- og personalkostnader		
Lønn	7 027 349	6 090 599
Arbeidsgiveravgift	1 608 530	1 526 651
Pensjonskostnader - innskuddsbasert pensjonsordning	289 898	205 294
Pensjonskostnader - avtalefestet pensjon (AFP)	115 846	81 280
Pensjonskostnader - ytelsesbasert pensjonsordning	244 336	185 915
Sum lønns- og personalkostnader	9 285 959	8 089 738
Spesifikasjon av revisors godtgjørelse		
Revisjon	140 000	196 100
Attestasjonstjenester	0	0
Revisjon - rådgivning skatt	44 125	26 000
Rådgivning - annen rådgivning	66 725	82 525
Periodisering	76 000	-35 000
Sum	326 850	269 625

6. LØNN OG GODTGJØRELSE

	2019	2018
Gjennomsnittlig antall ansatte	11	10
Lønn/godtgjørelse til:		
-Daglig leder	1 576 478	1 222 576
-Årets pensjonsopptjening daglig leder	192 997	176 849
-Styret		
Jan Helge Ekeren	101 100	0
Jostein Bjørge	75 600	240 800
Inger Knoph Tingelstad	77 100	107 800
Dagfinn Edvardsen	77 100	107 800
Heidi Horn Mossing	77 100	107 800
Kari Marie Engnæs	91 100	110 600
Hanne Thoen	7 700	5 600
Stine Lunde Lynne	2 800	8 400
Hans Gustav Borch	8 400	0
-Tildelingskomiteen i Varigfondet		
Hilde Brit Roen Munkelien	19 600	33 600
Erling Lynne	0	11 200
Gudbrand Tingelstad	16 800	0
	534 800	733 600
- Valgkomite	8 400	36 400
- Generalforsamling	100 800	84 000

7. ANDRE FORSIKRINGSRELATERTE DRIFTSKOSTNADER

	2019	2018
Kostnader knyttet til mottatt provisjon	11 467 899	10 780 144
Utbetalt garantiordningen	18 792	0
Sum andre forsikringsrelaterede driftskostnader	11 486 691	10 780 144

8. TRANSAKSJONER MELLOM VARIG HADELAND FORSIKRING OG GJENSIDIGE FORSIKRING ASA

Til gode hos andre forsikringsselskaper

Våre tilgodehavender fra Gjensidige Forsikring ASA er inkludert i 'andre fordringer' med kr.2.100.820.

Andre forsikringsrelaterte inntekter (provisjoner)

Vi mottar provisjon for salg av forsikringer fra Gjensidige Forsikring ASA, Gjensidige Pensjonsforsikring AS og Gjensidige Bank ASA. Provisjonene fordeler seg slik:

	2019	2018
Mottatt provisjon fra Gjensidige Forsikring ASA	10 084 035	9 258 081
Mottatt provisjon fra Gjensidige Pensjonsforsikring AS	164 287	168 787
Mottatt provisjon fra Gjensidige Bank ASA	13 681	8 788
Sum andre forsikringsrelaterte inntekter	10 262 003	9 435 656

Administrasjonskostnader

Gjensidige Forsikring ASA yter tjenester på flere områder som vi betaler godtgjørelse for. I resultatregnskapet er disse kostnadene inkludert i Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader.

	2019	2018
Kostnader brannforretningen	1 366 331	1 393 201
Kostnader øvrige tjenester	530 425	472 610

9. PENSJON

Varig Hadeland Forsikring er forpliktet til å ha en tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjeneste-pensjon. Foretakets pensjonsordninger oppfyller lovens krav.

Varig Hadeland Forsikring har både innskuddsbaserte og ytelsesbaserte pensjonsordninger for sine ansatte. Den ytelsesbaserte pensjonsordningen er lagt i en egen pensjonskasse og er lukket for nyansatte. Nyansatte blir meldt inn i den innskuddsbaserte pensjonsordningen.

Innskuddsbasert pensjonsordning

Innskuddspensjon er en privat pensjonsordning som er et supplement til folketrygden. Ytelsene fra pensjonsordningen kommer i tillegg til alderspensjon fra folketrygden. Pensjonsalder er 70 år.

Den innskuddsbaserte ordningen er en ordning hvor foretaket betaler faste innskudd til et fond eller en pensjonskasse, og hvor det ikke foreligger noen juridisk eller underforstått forpliktelse til å betale ytterligere innskudd. Satsene er syv prosent av lønn mellom 0 og 7,1 G og 20 prosent av lønn mellom 7,1 og 12 G.

Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

Ytelsesbasert pensjonsordning

Beskrivelse av ordningen

Alderspensjon sammen med ytelser fra folketrygden og hensyntatt eventuelle fripoliser fra tidligere arbeidsforhold utgjør ca 70 prosent av lønn ved fratredelsesalder, forutsatt full opptjenings tid på 30 år. Pensjonsalderen er 70 år, men for assurandørene gjelder en pensjonsalder på 65 år.

Den ytelsesbaserte ordningen er en ordning som gir de ansatte kontraktsmessige rettigheter til fremtidige pensjonsytelser. Videre inngår i ordningen uførepensjon, ektefelle-/samboerpensjon og barnepensjon etter nærmere bestemte regler.

I tillegg har Varig Hadeland Forsikring pensjonsforpliktelser overfor enkelte arbeidstakere ut over den ordinære kollektivavtalen. Dette gjelder ansatte med lavere pensjonsalder, arbeidstakere med lønn over 12 G og tilleggs-pensjoner.

Den ordinære alderspensjonen er en sikret ordning hvor arbeidsgiver bidrar med innbetaling til pensjonsmidler. Pensjon ut over den ordinære kollektivavtalen er en usikret ordning som betales over driften.

Aktuarielle forutsetninger

Fastsatte aktuarielle forutsetninger fremkommer av tabellen.

Diskonteringsrenten er den forutsetningen som har størst innvirkning på verdien av pensjonsforpliktelsen. Lønnsregulering, pensjonsregulering og G-regulering er basert på historiske observasjoner og forventet fremtidig inflasjon. Lønnsveksten er satt til 3,14 prosent (3,2), og er justert for alder basert på avtagende lønnskurve. Den ettårige nominelle lønnsveksten 2019/2020 er beregnet til 1,63 prosent (1,83). Årsaken til den lave lønnsveksten er at pensjonsordningen er lukket for nye medlemmer og at gjennomsnittlig alder for ansatte medlemmer er 71,74 år (71,74).

Diskonteringsrenten er basert på en rentekurve som fastsettes med utgangspunkt i OMF-renten (obligasjoner med fortrinnsrett). Diskonteringsrenten er basert på observerte renter frem til cirka ti år.

Markedets langsiktige syn på rentenivå er estimert basert på realrentekrav, inflasjon og fremtidig kreditt risiko. I perioden mellom de observerte renter og de langsiktige markedsforventninger er det gjort en interpolasjon. Det er således beregnet en diskonteringskurve for hvert år som det skal utbetales pensjon.

Sensitivitetsanalysen er basert på at kun én forutsetning endres om gangen og at alle andre holdes konstant. Dette er sjelden tilfelle da flere av forutsetningene samvarierer. Sensitivitetsanalysen er utarbeidet ved bruk av samme metode som er lagt til grunn i den aktuarielle beregningen av pensjonsforpliktelsen i balansen.

Risiko

Risiko i netto pensjonsforpliktelse er en kombinasjon av selve pensjonsordningen, pensjonsforpliktelsen, pensjonsmidler, finansieringsnivå og samvariasjon mellom pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Varig Hadeland Forsikring er utsatt for finansiell risiko siden pensjonsmidlene forvaltes i Gjensidige Pensjonskasse som en investeringsvalgportefølje. Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas hovedsakelig i verdipapirfond og obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter aksje-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko, hvorav den største risikofaktoren er renterisiko.

Finansiell risiko i pensjonsmidler estimeres ved bruk av definerte stressparametere for hver aktivaklasse samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklassene samvarierer.

Pensjonsmidlene er høyere enn de beregnede pensjonsforpliktelsene. Imidlertid er bruken av pensjonsmidlene til å betale fremtidige premier begrenset, og det forventes at deler av overfinansieringen vil bli brukt til å øke pensjonsutbetalingene. En økning i forpliktelsene (som for eksempel som følge av rentefritak) vil bli delvis motvirket av en reduksjon i overfinansieringen. Renteoppgang leder til et fall i forpliktelsene som isolert sett kan lede til en økt overfinansiering. Risikofaktorene under må således ses i lys av overfinansieringen.

Renterisiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot renterisiko ansees som moderat som følge av at markedsverdivektet durasjon er på ca 3,6 år. Porteføljeverdien vil falle med cirka 3,6 prosent ved et parallelt skift i rentekurven på pluss ett prosentpoeng.

Pensjonsforpliktelsen vil stige med 16,21 prosent ved et parallelt skift i hele rentekurven (rentefall) på minus ett prosentpoeng. Verdien vil falle med 5,85 prosent ved en renteøkning på ett prosentpoeng.

Kreditt risiko

Pensjonsmidlenes eksponering mot kreditt risiko ansees som moderat. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor «investment grade». Dersom kreditt risiko på global basis økte med en faktor tilsvarende den faktoren som brukes i stresstester for pensjonskasser (tilsvarende en forverring mot 99,5 prosent percentilen) ville det lede til et fall på cirka 9 prosent i obligasjonsporteføljen.

Pensjonsforpliktelsene er eksponert mot noe kreditt risiko da den norske OMF-renten, som er utgangspunkt for fastleggelsen av diskonteringsrente, inneholder en viss kreditt risiko.

Levetid og uførhet

Levetidsforutsetningene er basert på tabellen K2013BE som rapportert av FNO (Finans Norge) AS.

Uførehyppheten er basert på tabellen IR73. Denne måler uførheten på lang sikt. Forekomsten av uførhet er lav sammenliknet med mange andre arbeidsgivere.

Selskapets ansatte kan bli involvert i større katastrofeliggende hendelser som flyulykker, bussulykker, tilskuer til sportsarrangement eller hendelser på arbeidsplassen. Dersom en slik hendelse inntreffer vil pensjonsforpliktelsen kunne øke betraktelig. Det er investert i katastrofeforsikringer som gjør at selskapet får erstatning dersom en slik hendelse inntreffer.

Lønnsutvikling

De fremtidige pensjonsytelsene avhenger av den fremtidige lønnsutvikling og utviklingen i Folketrygdens grunnbeløp (G). Dersom selskapets lønnsutvikling er lavere enn økningen i G, reduseres ytelsene. Lønnsvekst vil avvike fra den banen som er fastlagt ved at ansatte får høyere eller lavere lønnsvekst enn det som banen tilsier. Selskapet styrer lønnsutvikling for ansatte basert på tariffavtaler og individuelle avtaler. Fra år til år kan det forekomme hopp i lønnsnivå.

Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng høyere vil det føre til 7,64 prosent økning av forpliktelsen. Dersom lønnsveksten blir ett prosentpoeng lavere øker forpliktelsen med 0,54 prosent. Dersom G øker med ett prosentpoeng øker forpliktelsen med 2,32 prosent.

Minstekrav til nivået på pensjonsmidler

Pensjonsmidlene må tilfredsstillende visse minstekrav definert i norsk lov, forskrifter og pålegg fra Finanstilsynet.

Dersom nivået på pensjonsmidlene blir lavere enn en nedre grense, vil selskapet måtte innbetale ekstra pensjonsmidler for å dekke opp for den nedre grensen. Under visse forutsetninger vil også selskapet få tilbakebetalt pensjonsmidler.

I Gjensidige Pensjonskasse måles risiko basert på krav fastsatt av Finanstilsynet i form av stresstester. Disse testene skal reflektere 99,5 prosent «value at risk». Pensjonskassen har en bufferkapitalutnyttelse på cirka 75 prosent, noe som tilsier at det ikke er krav om å tilføre pensjonsmidler for å bedre pensjonskassens soliditet.

Privat avtalefestet pensjonsordning (AFP)

Varig Hadeland Forsikring er som medlem i FNO tilknyttet AFP-avtale for sine ansatte.

AFP er en ytelsesbasert ordning som er finansiert i fellesskap av svært mange arbeidsgivere.

Pensjonsordningens administrator har ikke fremlagt beregninger som fordeler pensjonsordningens midler eller forpliktelser til de enkelte medlemsforetakene. Foretaket innregner således ordningen som en innskuddsordning.

Dersom pensjonsordningens administrator framlegger slike fordelinger kan det lede til at ordningen skal innregnes som en ytelsesordning. Imidlertid er det vanskelig å fremkomme med fordelingsnøkler som kan aksepteres av foretaket. En fordelingsnøkkel basert på foretakets andel av samlet årlig lønn vil ikke kunne aksepteres da denne nøkkelen er for enkel og ikke vil reflektere de økonomiske forpliktelsene på en adekvat måte.

	Sikret 2019	Usikret 2019	Sum 2019	Sikret 2018	Usikret 2018	Sum 2018
Antall aktive medlemmer	4	1	5	4	1	5
Antall pensjonister	12	7	19	11	6	17
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen						
Pr. 01.01	19 843 984	544 889	20 388 873	19 248 096	454 356	19 702 452
Korreksjon av åpningsbalansen			0			0
Årets pensjonsopptjening	229 545	27 410	256 955	213 999	23 086	237 085
Arbeidsgiveravgift av årets opptjening	43 843	5 235	49 078	40 874	4 409	45 283
Rentekostnad	591 351	16 114	607 464	494 676	11 677	506 353
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	0	0	0
Aktuarielle gevinster og tap	1 174 424	434 910	1 609 333	-1 214 127	61 235	-1 152 893
Utbetalte ytelser	-1 399 075	-9 670	-1 408 745	0	-8 291	-8 291
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-229 871	-1 847	-231 717	0	-1 584	-1 584
Virksomhetssammenslutning	0	0	0	0	0	0
Virkning av den øvre grense for eiendelen	-54 542	0	-54 542	1 060 467	0	1 060 467
Kursendringer i utenlandsk valuta			0			0
Pr. 31.12	20 199 659	1 017 041	21 216 700	19 843 984	544 889	20 388 873
Beløp innregnet i balansen						
Nåverdi av pensjonsforpliktelsen	20 199 659	1 017 041	21 216 700	19 843 984	544 889	20 388 873
Virkelig verdi av pensjonsmidlene	-22 332 225	0	-22 332 225	-20 808 190	0	-20 808 190
Netto pensjonsforpliktelse/(pensjonsmidler)	-2 132 566	1 017 041	-1 115 526	-964 206	544 889	-419 317
Virkelig verdi av pensjonsmidlene						
Pr. 01.01	20 808 190	0	20 808 190	21 693 513	0	21 693 513
Renteinntekt	620 084	0	620 084	557 523	0	557 523
Avkastning ut over renteinntekt	1 099 515	0	1 099 515	-1 442 847	0	-1 442 847
Bidrag fra arbeidsgiver	1 433 382	1 847	1 435 228	0	1 584	1 584
Utbetalte ytelser	-1 399 075	0	-1 399 075	0	0	0
Arbeidsgiveravgift av innbetalte pensjonsmidler	-229 871	-1 847	-231 717	0	-1 584	-1 584
Overtakelse/oppkjøp	0	0	0	0	0	0
Oppgjør	0	0	0	0	0	0
Pr. 31.12	22 332 225	0	22 332 225	20 808 190	0	20 808 190
Pensjonskostnad innregnet i resultatet						
Årets pensjonsopptjening	229 545	27 410	256 955	213 999	23 086	237 085
Rentekostnad	591 351	16 114	607 464	494 676	11 677	506 353
Renteinntekt	-620 084	0	-620 084	-557 523	0	-557 523
Fjernet KPI-regulering av løpende pensjoner	0	0	0	0	0	0
Arbeidsgiveravgift	43 843	5 235	49 078	40 874	4 409	45 283
Pensjonskostnad	244 655	48 759	293 413	192 025	39 172	231 198
Kostnader er innregnet i følgende regnskapslinje i resultatregnskapet						
Forsikringsrelaterte adm.kostnader inkl. provisjon for mottatt gjenforsikring og salgskostnader	244 655	48 759	293 413	192 025	39 172	231 198

	Sum 2019	Sum 2018
Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel innregnet i andre inntekter og kostnader		
Akkumulert beløp pr. 01.01.	11 945 568	10 595 147
Avkastningen på pensjonsmidler	-1 099 515	1 442 847
Endringer i demografiske forutsetninger	1 166 811	-709 583
Endringer i økonomiske forutsetninger	442 523	-443 310
Virkningen av den øvre grensen for eiendelen	-54 542	1 060 467
Akkumulert beløp pr. 31.12.	12 400 844	11 945 568
Aktuarielle forutsetninger		
Diskonteringsrente	2,21 %	2,98 %
Lønnsregulering	3,14 %	3,20 %
Endring i folketrygdens grunnbeløp	3,14 %	3,20 %
Pensjonsregulering	0,00 %	0,00 %
Øvrige spesifikasjoner		
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til den innskuddsbaserte pensjonsordningen	289 898	205 294
Beløp innregnet som kostnad for bidrag til Fellesordningen for LO/NHO	115 846	81 280
Forventet innbetaling til Fellesordningen for LO/NHO neste år	115 962	81 361
Forventet innbetaling til den ytelsesbaserte pensjonsordningen neste år	1 478 390	0

Prosent	Endring i pensjonsforpliktelse 2019	Endring i pensjonsforpliktelse 2018
Sensitivitet		
10 % økt dødelighet	-0,50 %	-3,90 %
10 % redusert dødelighet	6,85 %	3,00 %
+ 1 %-poeng diskonteringsrente	-5,85 %	-9,30 %
- 1 %-poeng diskonteringsrente	16,21 %	12,90 %
+ 1 %-poeng lønnsjustering	7,64 %	3,20 %
- 1 %-poeng lønnsjustering	0,54 %	-3,00 %
+ 1 %-poeng G-regulering	2,32 %	-1,20 %
- 1 %-poeng G-regulering	5,19 %	0,70 %
+ 1 %-poeng pensjonsregulering	13,69 %	11,30 %
- 1 %-poeng pensjonsregulering	3,70 %	0,00 %

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
Verdsettelseshierarki 2019	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett.teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2019
Aksjer og andeler	-	1 920 571	-	1 920 571
Obligasjoner	-	19 853 348	-	19 853 348
Derivater	-	558 306	-	558 306
Sum	-	22 332 225	-	22 332 225

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	SUM
Verdsettelseshierarki 2018	Kvoterte priser i aktive markeder	Verdsett.teknikk basert på obs. markedsdata	Verdsett.teknikk basert på ikke obs. markedsdata	pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	-	1 227 683	-	1 227 683
Obligasjoner	-	19 122 726	-	19 122 726
Derivater	-	457 780	-	457 780
Sum	-	20 808 190	-	20 808 190

10. SKATT

	2019	2018
Midlertidige forskjeller		
Tap på fordringer		
Driftsmidler	-5 672 990	-6 104 878
Pensjonsforpliktelse	1 115 525	419 318
Sum skattereduserende midlertidige forskjeller	-4 557 465	-5 685 560
Estimatavvik pensjonsforpliktelse mot egenkapitalen		
Sum midlertidige forskjeller over resultatet	-4 557 465	-5 685 560
Aksjer, andeler, obligasjoner og øvrige verdipapirer	363 767	146 511
Fremførbart underskudd	0	0
Netto midlertidige forskjeller	-4 193 698	-5 539 049
Utsatt skattefordel	1 048 425	1 384 762
Utsatt skatt knyttet til avvikling av sikkerhetsavsetning		
Reklassifisert sikkerhetsavsetning mvf 01.01.2016. Reklassifisert skattefri de mvf 01.01.2018	0	0
Reklassifisering av sikkerhetsavsetning med virkning fra 01.01.2016. Inntektsført 1/10 2018	8 048 544	9 054 612
Utsatt skatt	-2 012 136	-2 263 653
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) direkte mot egenkapitalen	365 337	1 362 453
Utsatt skatt/(utsatt skattefordel) over resultatet	-450 158	304 059
Endring balanseført utsatt skatt/utsatt skattefordel	-84 821	1 666 512
Beregning av skattepliktig inntekt		
Resultat før skattekostnad	31 459 510	6 680 432
Estimatavvik pensjonsforpliktelser	-455 276	-1 350 421
Endring i andre midlertidige forskjeller	-1 128 095	1 400 456
Permanente forskjeller		
Korreksjon tidligere år		
Regnskapsmessig gevinst ved salg av aksjer	-10 368 057	-10 240 386
Netto verdiendring finansielle omløpsmidler	-8 597 767	9 440 184
Aksjeutbytte og avkastning etter fritaksmetoden	-5 479 422	-522 203
Tilbakeføring 3 % av skattefrie inntekter etter fritaksmetoden	164 383	15 666
Inntektsføring 10 % av sikkerhetsavsetning	1 006 068	1 006 068
Andre permanente forskjeller	206 466	315 272
Ikke fradragsberettiget rente på ilignet skatt		0
Ikke skattepliktig rente på tilbakebetalt skatt	-2 125	-157
Skattepliktig inntekt	6 805 685	6 744 911

	2019	2018
Spesifikasjon av betalbar skatt		
Betalbar skatt av inntekt	1 701 421	1 686 228
Betalbar skatt av formue	253 322	223 111
Betalbar skatt i balansen	1 954 743	1 909 339
Spesifikasjon av skattekostnad		
Betalbar skatt	1 701 421	1 686 228
Formuesskatt	253 322	223 111
Endring utsatt skatt/utsatt skattefordel	450 158	-304 059
Korreksjon tidligere år	-15 299	59 207
Skattekostnad i regnskapet	2 389 602	1 664 487
Avstemming av skattekostnad		
Skattekostnad i regnskapet	2 389 602	1 664 487
Skatt av resultat før skattekostnad	7 864 878	1 670 108
Forsk. mellom årets skattekostn.og 25 % av res.før skatt	-5 475 276	-5 621
Forklaring på hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 25 % av resultatet før skatt		
Skatt av midlertidige forskjeller verdipapirer	54 314	-291 551
Skatt av permanente forskjeller	-5 767 082	3 651
Skatt av rentegodtgjørelse/rentekostnad på ilignet skatt	-531	-39
Formuesskatt	253 322	223 111
Korreksjon tidligere år	-15 299	59 207
Sum differanse	-5 475 276	-5 621

11. EIERBENYTTET EIENDOM, ANLEGG OG UTSTYR

	Eierbenyttet eiendom	Anelegg og utstyr
Anskaffelseskost pr. 01.01.18	9 914 118	1 220 848
Tilgang i året		19 999
Utrangert		
Avgang i året		
Anskaffelseskost pr. 31.12.18	9 914 118	1 240 847
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.18	-7 664 538	-820 904
Årets ordinære avskrivninger	-6 937	-151 882
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.18	-7 671 475	-972 786
Bokført verdi 31.12.18	2 242 643	268 061
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år

	Eierbenyttet eiendom	Anelegg og utstyr
Anskaffelseskost pr. 01.01.19	9 914 118	1 240 847
Tilgang i året		830 001
Utrangert		
Avgang i året		-679 900
Anskaffelseskost pr. 31.12.19	9 914 118	1 390 948
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 01.01.19	-7 671 475	-972 786
Årets ordinære avskrivninger	-6 936	-141 904
Tap ved verdifall innregnet i resultatet i perioden		
Tilbakeført utrangert		
Avgang ordinære avskrivninger		535 677
Akkumulerte avskrivninger og tap ved verdifall 31.12.19	-7 678 411	-579 013
Bokført verdi 31.12.19	2 235 707	811 935
Avskrivningsmetode	Lineært	Lineært
Utnyttbar levetid (år)	20 %	Over 30 og 20år

	2019	2018
Markedsverdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	11 600 000	11 600 000
Balanseført verdi av tomter og eierbenyttede eiendommer	811 935	2 242 643
Merverdi utover balanseført verdi	10 788 065	9 357 357

12. FINANSIELLE EIENDELER OG FORPLIKTELSE

Virkelig verdi

Finansielle eiendeler og forpliktelser som innregnes til virkelig verdi har balanseført verdi lik den verdi den enkelte eiendel/forpliktelse kan omsettes for i en velordnet transaksjon mellom markedsaktører på måletidspunktet under de gjeldende markedsforhold.

Ved beregning av virkelig verdi benyttes ulike metoder og teknikker avhengig av type finansielle instrumenter og i hvilken grad de handles i aktive markeder. Instrumenter klassifiseres i sin helhet i en av tre verdsettelsesnivåer basert på det laveste nivå av verdsettelsesinformasjon som er betydningsfull for verdsettelsen av instrumentene.

Nedenfor redegjøres for de ulike verdsettelsesnivåene og hvilke finansielle eiendeler/forpliktelser som inngår på hvilke nivåer.

Kvoterte priser i aktive markeder

Kvoterte priser i aktive markeder anses som det beste estimat på en eiendel/forpliktelses virkelige verdi. En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på kvoterte priser i aktive markeder dersom virkelig verdi er fastsatt basert på priser som er enkelt og regelmessig tilgjengelige og representerer faktiske og regelmessig forekommende markedstransaksjoner på armlengdes avstand. Finansielle eiendeler/forpliktelser som verdsettes basert på kvoterte priser i aktive markeder klassifiseres som nivå én i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå én i verdsettelseshierarkiet:

- Børsnoterte aksjer
- Stats- og statsgaranterte obligasjoner/verdipapirer med fast avkastning
- Børsnoterte fond (ETF)
- Børsnoterte ansvarlige lån

Verdsettelse basert på observerbare markedsdata

Når kvoterte priser i aktive markeder ikke er tilgjengelige, fastsettes virkelig verdi av finansielle eiendeler/forpliktelser fortrinnsvis ved hjelp av verdsettelsesmetoder som baserer seg på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt med referanse til priser som ikke er kvoterte, men som er observerbare enten direkte (som priser) eller indirekte (derivert fra priser).

Følgende finansielle eiendeler/forpliktelser er klassifisert som nivå to i verdsettelseshierarkiet:

- Valutaterminer, aksjeopsjoner, fremtidige renteaftaler og valutawapper hvis virkelige verdi er derivert fra verdien av underliggende instrumenter. Derivatene i disse kategoriene verdsettes ved hjelp av allment brukte verdsettelsesmetoder for derivater (opsjonspringsmodeller etc.).
- Aksjefond, obligasjonsfond, hedgefond og kombinasjonsfond hvis virkelige verdi er bestemt å bakgrunn av verdien av instrumentene som fondene har investert i.
- Sertifikater, obligasjoner og indeksobligasjoner som ikke er noterte, eller som er noterte, men hvor det ikke forekommer regelmessige transaksjoner. De unoterte instrumentene i disse kategoriene verdsettes basert på observerbare rentekurver og estimert kredittspread der hvor det er aktuelt.

Verdsettelse basert på ikke-observerbare markedsdata

Når verken kvoterte priser i aktive markeder eller observerbare markedsdata er tilgjengelige, verdsettes finansielle eiendeler/forpliktelser ved hjelp av verdsettelsesteknikker som ikke er basert på observerbare markedsdata.

En finansiell eiendel/forpliktelse anses som verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata dersom virkelig verdi er fastsatt uten å være basert på kvoterte priser i aktive markeder, og heller ikke er basert på observerbare markedsdata. Finansielle eiendeler/forpliktelser som er verdsatt basert på ikke-observerbare markedsdata er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

Følgende finansielle eiendeler er klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet:

- Unoterte private equity-investeringer (PE) og lokale eiendomsinvesteringer.
- PE-investeringene som ikke er organisert som fond verdsettes ved hjelp av kontant-strømsanalyser, prismultipler og nylige markeds-transaksjoner. PE-investeringene som er organisert som fond verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier (Net Asset Value) fra fondsforvaltere i henhold til IPEV-retningslinjer (International Private Equity and venture capital Valuation) fastsatt av Equity Venture Capital Association. NAV-verdiene fastsettes av fondsforvaltere ved hjelp av den/de verdsettelsesmetoder i IPEV-retningslinjene som anses som best egnet til å estimere virkelig verdi, gitt de faktiske omstendigheter, for hver underliggende investering. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering. NAV-verdiene justeres deretter for objektive hendelser i de enkelte fond siden forrige rapporteringsdato. Den typiske objektive hendelse er utvikling i verdi på underliggende børsnoterte selskaper siden siste rapportering fra fondet.
- Eiendomsfond. Eiendomsfondene verdsettes på bakgrunn av rapporterte NAV-verdier fra fondsforvaltere. På grunn av sen rapportering fra fondene benyttes NAV-verdier fra siste kvartalsrapportering.
- Varig Hadeland Forsikring egne utlån

Verdsettelsesprosess finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre

Investeringsansvarlig i samråd med daglig leder fastsetter hvilke verdsettelsesmodeller som skal benyttes ved verdsettelse av finansielle eiendeler klassifisert som nivå tre i verdsettelseshierarkiet. Evaluering av modellene gjøres ved behov. Investeringenens virkelige verdier og resultater samt overholdelse av fastsatte rammer rapporteres ukentlig til daglig leder samt månedlig til styret.

Sensitivitet finansielle eiendeler nivå tre

Sensitivitetsanalysen for finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata viser resultateffekten av realistiske og plausible markedsutfall. Generelle markedsnedganger eller forverrede framtidssutsikter kan påvirke forventning om fremtidige kontantstrømmer eller anvendte multipler som igjen vil medføre at verdien reduseres. Et verdifall på ti prosent anses som et realistisk og plausibelt markedsutfall for både aksjer og andeler, samt rentebærende verdipapirer som inngår i nivå tre i verdsettelseshierarkiet.

	Balansført verdi 31.12.2019	Virkelig verdi 31.12.2019	Balansført verdi 31.12.2018	Virkelig verdi 31.12.2018
Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	134 511 839	134 511 839	116 516 367	116 516 367
Rentebærende verdipapirer	86 529 422	86 529 422	81 874 496	81 874 496
Utlån og fordringer				
Utlån	7 000 000	7 000 000	7 000 000	7 000 000
Fordringer i forbindelse med direkte forretning og gjenforsikring	11 176 423	11 176 423	18 018 728	18 018 728
Andre fordringer	3 859 690	3 859 690	3 027 667	3 027 667
Kontanter og bankinnskudd	5 806 570	5 806 570	4 969 213	4 969 213
Sum finansielle eiendeler	248 883 945	248 883 945	231 406 471	231 406 471
Finansielle forpliktelser				
Finansielle forpliktelser til amortisert kost	0	0	0	0
Ansvarlig lån	12 727 228	12 727 228	13 946 501	13 946 501
Andre forpliktelser	0	0	0	0
Forpliktelser i forbindelse med forsikring og gjenforsikring	0	0	0	0
Forpliktelser innen konsernet	0	0	0	0
Sum finansielle forpliktelser	12 727 228	12 727 228	13 946 501	13 946 501

	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM
Verdsettelseshierarki 2019				

Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	101 774 489	10 000	32 727 350	134 511 839
Rentebærende verdipapirer	86 529 422	-	-	86 529 422

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Utlån		7 000 000		7 000 000

	Nivå 1 Kvoterte priser i aktive markeder	Nivå 2 Verdsett. teknikk basert på obs. markedsdata	Nivå 3 Verdsett. teknikk basert på ikke obs. markedsdata	SUM
Verdsettelseshierarki 2018				

Finansielle eiendeler				
Finansielle eiendeler målt til virkelig verdi over resultatet				
Aksjer og andeler	81 995 874	10 000	34 510 493	116 516 367
Rentebærende verdipapirer	81 874 496			81 874 496

Finansielle eiendeler målt til amortisert kost				
Utlån		7 000 000		7 000 000

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2019

	Pr. 1.1.2019	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2019	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resul- tatet som relaterer seg til in- strumenter som ennå eies pr. 31.12.2019
Aksjer og andeler	34 510 493	(1 275 398)	3 455 100	(3 962 845)			32 727 350	(1 275 398)
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning							-	
Sum	34 510 493	(1 275 398)	3 455 100	(3 962 845)	-	-	32 727 350	(1 275 398)

Avstemming finansielle eiendeler som verdsettes basert på ikke-observerbare markedsdata (nivå 3) 31.12.2018

	Pr. 1.1.2018	Netto realisert/ urealisert gevinst over resultatet	Kjøp	Salg	Oppgjør	Overføring til/fra nivå 3	Pr. 31.12.2018	Andel av netto realisert/ urealisert gevinst over resul- tatet som relaterer seg til in- strumenter som ennå eies pr. 31.12.2018
Aksjer og andeler	36 927 762	(1 371 385)	8 000 000	(9 045 884)			34 510 493	(1 371 385)
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum	36 927 762	(1 371 385)	8 000 000	(9 045 884)	-	-	34 510 493	(1 371 385)

13. AKSJER OG ANDELER

Norske aksjer	Organisasjonsnummer	Markedsverdi
HAPRO AS	923 971 025	50 000
Landbrukets Fagråd Hadeland Ba	911 900 114	15
Hadelandshagen AS	993 433 055	100 000
HB Handelseiendom AS	913 742 648	3 830 653
Holma Næringsbygg AS	914 446 376	174 500
Karihaugveien AS	915 197 787	4 988 027
BK Forum AS	919 864 222	10 000
Pareto PE II AS	991 478 523	372 035
DNB Private Equity I ASA	990 953 155	1 166 500
Bryggerikvartalet AS	912 977 706	7 640 000
Inkognitogaten 33 A AS	916 827 784	5 631 200
Pilestredet Park 7 AS	919 838 450	5 319 320
Ramsalt Hotell Holding AS	921 736 487	3 455 100
Sum norske aksjer		32 737 350

Norske aksjefond	Organisasjonsnummer	Markedsverdi
Nordea Norge Verdi	977 464 811	11 384 283
Nordea Stabile Aksjer Global Etisk	992 976 675	8 028 820
Alfred Berg Aktiv	965 713 700	16 069 642
Sum norske aksjefond		35 482 745

Utenlandske aksjefond	Markedsverdi
RBC Global Equity Focus Fund USD	8 314 468
RBC Global Equity Focus Fund NOK hedged	6 435 479
Veritas Global Focus Fund NOK E	14 087 148
AKO Global Long Only UCITS Fund CF1 USD	6 870 972
AKO Global Long Only UCITS Fund CF1 NOK	5 073 840
Fundsmith Equity Fund Feeder	9 322 145
Arctic Norwegian Value Creation D NOK	16 187 692
Sum utenlandske aksjefond	66 291 744
Sum aksjer og andeler	134 511 839

14. UTLÅN OG FORDRINGER

Utlån og fordringer som måles til amortisert kost	2019	2018
Ansvarlig lån	7 000 000	7 000 000
Sum utlån og fordringer som måles til amortisert kost	7 000 000	7 000 000
Utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	2019	2018
Innskudd hos kredittinstitusjoner	1 500 648	335 082
Sum utlån og fordringer som måles til virkelig verdi	1 500 648	335 082

15. EGENKAPITAL

Opptjent egenkapital

Naturskadefond

Driftsresultat fra den obligatoriske naturskadeforsikringen skal reguleres mot naturskadekapitalen. Naturskadekapitalen er bunden kapital og kan bare benyttes til erstatninger etter naturskader i Norge. Med naturskade forstås skade som direkte skyldes naturulykke, så som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd.

Garantiordningen

Avsetning til garantiordning er bunden kapital og skal gi sikkerhet for at forsikringstakerne etter direkte skadeforsikringsavtaler avsluttet i Norge mottar riktig oppfyllelse av forsikringskrav som følger av avtalen.

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel

Ny måling av netto ytelsesbasert pensjonsforpliktelse/-eiendel består av avkastning på pensjonsmidler ut over renteinntekt samt gevinster/tap som oppstår ved endring av de aktuarielle forutsetninger som benyttes ved beregning av pensjonsforpliktelse.

Annen opptjent egenkapital

Annen opptjent egenkapital er kundenes balanseførte egenkapital som består av årets og tidligere års resultat og inkluderer også avsetninger til pliktige fond (naturskadefond, garantiordning). Andel av årets overskudd som ikke utbetales som utbytte tilføres annen opptjent egenkapital. Ved underskudd blir opptjent egenkapital redusert.

16. AVSETNINGER OG ANDRE FORPLIKTELSER

	2019	2018
Varigfondet - gjenstående utbetalinger av vedtatt tildelinger	871 900	231 081
Varigfondet - forskudd materiell til utdeling i 2020	-135 548	0
Sum avsetning Varigfondet	736 352	231 081
Leverandørgjeld	127 327	368 786
Skyldig offentlige avgifter	1 203 929	982 921
Gjeld Norsk Naturskadepool	235 448	350 219
Gjeld Gjensidigestiftelsen	2 782 510	2 957 129
Skyldig ekstraordinært kundeutbytte	0	1 558 181
Sum andre forpliktelser	5 085 566	6 448 317

17. BETINGEDE FORPLIKTELSER

	2019	2018
Garantier og kommittert kapital	2 334 420	2 334 420
Brutto garantier		
Kommittert kapital, ikke innbetalt	183 714	178 200

18. HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Utbruddet av corona-pandemien har medført betydelige tap i verdipapirmarkedet i februar og mars. Effekten av denne hendelsen vil bli stor og er fortsatt uavklart. Hovedindeksen på Oslo Børs har falt med over 30 % siden årsskiftet. Sannsynligheten for et negativt finansresultat i 2020 er følgelig svært høy. Erfaringer med denne type hendelse finnes ikke, men den har paralleller til finanskrisa i 2009. Foretaket opprettholdt sin aksjeandel gjennom finanskrisa og nøt godt av dette de påfølgende år. Foretaket har den samme strategien i sin kapitalforvaltning i denne krisen. Styret vurderer den finansielle stillingen som god også med de tap som hittil er kommet i verdipapirmarkedet i 2020.

Deloitte AS
Lidskjølvgutua 1
NO-2750 Gran
Norway
Tel: +47 400 34 100
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Varig Hadeland Forsikring

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Varig Hadeland Forsikrings årsregnskap som viser et overskudd på kr 28 728 452. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2019, resultatregnskap og kontantstrømpoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2019, og av dets resultater for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik internkontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifierer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til resultatdisponering er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Gran, 31.03.2020
Deloitte AS

Rune Olsen
statsautorisert revisor

Definisjoner – faguttrykk

Premie

Premie er den betalingen vi mottar for å dekke en risiko.

Brutto premie

Premie som kommer enten direkte fra våre forsikringstakere, fra forsikringer vi har sammen med andre forsikringsselskaper eller fra risiko vi overtar fra andre selskaper.

Premie til reassurandør

Premie til andre selskaper for at de skal overta deler av store forsikringsrisiko for oss. Vi er ansvarlig for at forsikringstakeren får full erstatning når skaden inntreffer.

Uopptjent premie

Premie som vi har mottatt, men som gjelder risiko neste år.

Endring i uopptjent premie for egen regning

Forskjellen mellom den uopptjente premie ved utgangen av regnskapsåret og den som var uopptjent da regnskapsåret begynte.

Opptjent premie for egen regning

Premie for den delen av forsikringsrisikoen som tilhører regnskapsåret.

Brutto betalte erstatninger

Omfatter direkte erstatninger til egne forsikringstakere og erstatninger på forsikringer overtatt fra andre selskaper.

Reassurandørens andel

Når skaden inntreffer, svarer reassurandørene for en del av erstatningen i forhold til den risiko de har overtatt.

Endring i oppgjorte erstatninger for egen regning

Forskjellen mellom de oppgjorte erstatningene ved utgangen av regnskapsåret og de som ennå var oppgjorte da regnskapsåret begynte.

Erstatninger for egen regning

Erstatninger som er inntruffet tidligere år og virkelig erstatningsbeløp når skaden er ferdig oppgjort.

Provisjon

Som godtgjørelse for salg av forsikringer mottar vi provisjon fra samarbeidende selskaper.

Provisjon fra reassurandører

Provisjon som vi har mottatt fra selskaper hvor vi har reasurert deler av vår risiko.

Ansvarlig kapital

Ansvarlig kapital er den kapital som kan medregnes ved beregning av kapitalkravene etter myndighetenes forskrifter. Ansvarlig kapital kan bestå av kjernekapital, tilleggskapital, samt generelle reserveavsetninger med tillegg av uspesifiserte tapsavsetninger i en overgangsperiode.

Solvenskapital

Egenkapital inkl. Naturskadefond, garantifond, sikkerhetsavsetning, reassuransavsetning og administrasjonsavsetning.

Solvensgrad

Solvenskapital i prosent av premier for egen regning.

Bestandspremie

Totale premieinntekter innenfor brann, spesial, motorvogn og natur.

Forvaltningskapital

Sum eiendeler med tillegg av tapsavsetninger utlån.

Skadereserve

Penger avsatt til skader. Forvaltes på våre vegne av Gjensidige Forsikring ASA.

Skadeprosent

Brannerstatninger målt mot opptjente branninntekter.

Kostnadsandel

Sum driftskostnader i prosent av premier for egen regning.

HJERTESTARTERE

Utplassert av Varig Hadeland Forsikring

Hjertestartere redder liv!

Mange liv kan reddes så fremt de første minuttene brukes på riktig måte.

- **Ring 113**
- **Påbegynn hjerte-lungeredning og hent deretter en hjertestarter**

Det som vanligvis skjer er at de elektriske signalene i hjertet forstyrres, og dette fører til at hjertet begynner å flimre, som deretter påvirker hjertets evne til å pumpe blod og forsyne kroppen med oksygen. Et elektrisk støt med en hjertestarter kan ofte få hjertet til å slå igjen, men tid er avgjørende. For hvert minutt som går minskes sjansen for vellykket hjertestart med 10 prosent.

Oversikt over alle hjertestartere finner du på norskjertestarterregister.no

Finner du ikke din hjertestarter i hjertestarterregisteret? Husk at denne må registreres på 113.no

VARIGFONDET

Varigfondet har hatt hjertestarterkampanje på Hadeland i 3 år og delt ut 53 hjertestartere. Med dette mener vi at Hadeland er blitt et litt tryggere sted å bo.

Vi støtter lokalsamfunnet

Varigfondet ble etablert i 2014. Med fondet støtter vi lag, organisasjoner og aktiviteter som er med på å gjøre Hadeland til et trygt og godt sted å bo

11 000 000,-
Er delt ut til lag og foreninger siden 2015

2 000 000,-
Er delt ut til lag og foreninger i løpet av 2019

53
Hjertestartere har vi plassert ut over hele Hadeland

600
Personer har fått livredningskurs i løpet av disse fem årene

Vi gjør Hadeland tryggere!

**VARIG
HADELAND
FORSIKRING**

Storgata 34, 2750 Gran
E-post: varighadeland@gjensidige.no
Telefon: 61 32 72 50

varighadeland.no
facebook.com/VarigHadeland
nyhetsbrev@varighadeland.no

Org.nr. 958 223 382